ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 67 (317) ◆ Субота, 11 квітня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ БУВ, Є І БУДЕ. ЯК І ЧОРНЕ МОРЕ

Точка зору

«Отєчество» на думці, а на словах що?

Командуючий Чорноморським флотом адмірал Ігор Касатонов — на флоті «батя». Це найвища морська «посада» і свідчить про високий авторитет її носія як командира, так і професіонала-офіцера. Тому багато й важать слова такої людини для офіцерів і моряків на суші й на морі: скаже — треба виконувати. Це перший об'єктивний чинник, не беручи до уваги який не можна й зрозуміти, що ж насправді діється на флоті.

І. Касатонов каже: я — людина військова, і для мене вірність присязі, військовому обов'язку — все, я виконаю наказ тільки мого командування. А ще адмірал каже, що бачить Чорноморський флот тільки флотом СНД, а не українським чи російським, тому й відмовляє Україні в її праві мати свої ВМС на базі Чорноморського флоту. Така принципова твердість позиції і змушує флотських офіцерів забувати ще один об'єктивний життєвий чинник, який, хочеш чи не хочеш, а визначає їхнє ставлення до України та до присяги на вірність її народові. Кажуть, що офіцери ЧФ на 70—80 відсотків присягнули б Україні, бо розуміють, що то їхня Батьківщина після розвалу СРСР, якому вони складали колись присягу. Це справді так: на флоті служать люди, які розуміють, що нема держави — нема й присяги, так склалося об'єктивно. Однак для офіцера слова «честь», «обов'язок», «наказ» — то не просто звук порожній.

(Закінчення на 3-й стор.).

БИТИСЯ ЧИ МИРИТИСЯ!

Вирішили миритися, тобто співпрацювати представники Народного Руху на черговій зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком, яка відбулася вчора. Як повідомив співголова НРУ народний депутат України Іван Драч, на цій зустрічі, зокрема, йшлося про необхідність у разі потреби на місцях призначати заступників Представників Президента з гуманітарних питань, з питань міжконфесійних конфліктів. «Це питання ще повинне узгоджуватись, але там, де виникне така потреба, такі представники будуть. Під час таких зустрічей ми маємо можливість сказати Президенту те, що рухівці про нього думають, а Президент — сказати рухівцям те, що він думає про них», — сказав Іван Драч. Заступник голови НРУ народний депутат України Микола Поровський вважає, що на вчорашній зустрічі терези таки схилилися від конфронтації до співпраці.

ПРИЙНЯЛИ ПРИСЯГУ

Більше двох третин офіцерського складу і сто процентів інших військовослужбовців військової частини спецпризначення розвідувального управління Чорноморського флоту, розташованої в Миколаївській області, прийняли 9 квітня присягу на вірність Україні. Про це повідомили в прес-центрі Служби безпеки України. До присяги воїнів частини спеціального призначення привів начальник управління Служби безпеки України по Миколаївській області полковник В. І. Трофименко.

Офіцери, які не прийняли клятву на вірність Україні, з розумінням сприйняли цей урочистий акт. Згідно з їхніми рапортами вони будуть направлені для подальшого проходження служби в республіки колишнього Союзу РСР, громадянами яких вони є.

Військова частина спеціального призначення готова у будь-який момент виконати накази Президента України і Міністерства оборони. Над територією розквартирування воїнів частини спеціального призначення відтепер майорить Державний прапор незалежної України.

ЗАТРИМАНО Й ВИДВОРЕНО

Комісія Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби із злочинністю повідомляє, що 9 квітня ситуація у прикордонних з Республікою Молдова областях України істотних змін не зазнала. Зріс потік автотранспортних засобів, які перетинають кордон в обох напрямках. Усі машини ретельно обстежуються на спеціальних постах органами МВС України. 8 квітня на залізничному вокзалі станції Чернівці затримано двох громадян Румунії, котрі в'їхали до України через молдовську територію без документів та віз. Порушників відправлено приміським поїздом до Молдови.

Фото Сергія ГРИЦА.

Найдавніший засіб пересування — човни — винайдені людиною не дарма. Не тільки, щоб, відштовхнувшись від суходолу, пливти в незвідані краї. Човни з'єднують береги і серця, виліплюють долі. Тому й надихають художників, поетів, фотомайстрів, навіть от такі тихі, елегійні й усамітнені. А якби могли заговорити, скільки ми б почули потаємного — про любов і смуток, про чекання і здійснення мрії...

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Актуально

Палкий прихильник СНД

«Захищати поняття СНД є нині непопулярним кроком, але я залишаюся палким прихильником співдружності істинно незалежних держав», — заявив глава білоруського парламенту Шушкевич під час візиту до Парижа. На його думку, розвал СНД змусить республіки піти по світу з простягнутою рукою. За словами Шушкевича, така ситуація буде невигідною й для Заходу, бо останньому доведеться ще більше допомагати роз'єднаним республікам.

Панове, розкрийте гаманці!

Для некорінних жителів Естонії, котрі не хочуть залишатися у республіці, але й не можуть змінити місце проживання через матеріальні труднощі, треба створити реемиграційний фонд. З такою пропозицією виступив під час зустрічі з журналістами прем'єр-міністр Естонії Вяхі. Оскільки йдеться в основному про переселенців «окупаційного» (радянського) періоду, то, на думку Вяхі, зробити внесок у цей фонд повинні Росія як правонаступниця СРСР і Німеччина, що підписала пакт Молотова — Ріббентропа.

Планують наступ на Степанакерт

З боку міста Шуші азербайджанськими силами знову було обстріляно Степанакерт, а також село Шош. З штабу вірменських загонів самооборони повідомили, що найближчими днями планується новий наступ азербайджанських формувань на Степанакерт. Протягом останніх діб вірменські сили знищили вогневі точки азербайджанської армії в місцевості Агдабаї.

До Москви — у вантажному вагоні

Відновлено регулярний рух поїздів на залізниці між Грузією і Росією. Ця важлива артерія довгий час блокувалася прихильниками грузинського Президента Гамсахурдіа. Але, як повідомили з Тбілісі, на цій магістралі поки що відновлено рух тільки вантажних поїздів.

А Єльцин незадоволений

VI З'їзд народних депутатів Росії вчора схвалив підписання Федеративного договору. Це рішення було прийняте після різкого виступу Бориса Єльцина. Він заявив, що все ж таки не задоволений проектом постанови про хід економічної реформи, який був прийнятий депутатами за основу. На його думку, місячний термін для внесення Президентом закону про уряд є абсолютно нереальним. За словами російського лідера, такий документ може бути готовим не раніше 1 жовтня.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ЗАЯВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Верховна Рада України глибоко занепокоєна останніми виступами і діями деяких керівників Росії щодо України, її державного суверенітету. Особливу тривогу викликали висловлювання віце-президента Росії О. Руцького, який, знаходячись на нашій землі, закликав до виходу Криму зі складу України, поставив під сумнів її територіальну цілісність і недоторканність кордонів.

Майже одночасно Президент Росії Б. Єльцин підписав Указ про перехід під юрисдикцію Російської Федерації всього Чорноморського флоту, отже, і тієї його частини, яка дислокується в Україні, і, відповідно до Постанови Верховної Ради України від 24 серпня 1991 року, знаходиться під юрисдикцією Української держави.

Нас не можуть не бентежити згадані дії, оскільки вони об'єктивно спрямовані на розвал добросусідських українсько-російських відносин, дестабілізацію ситуації в Україні, де зберігається політичний і національний спокій.

Якщо б Україна стала на такий шлях, вона, в свою чергу, могла б заявити про своє право на частку Балтійського, Північного, Тихоокеанського флотів і Каспійської флотилії, а також висунути претензії щодо населених українцями суміжних з Україною територій.

Ще раз заявляємо, що Україна не має ні до кого територіальних претензій, але й не сприймає їх на свою адресу.

Україна відповідно з домовленостями в рамках СНД буде мати власні збройні сили, в тому числі і військово-морські. Маючи право на успадкування своєї частки від усього Військово-Морського флоту колишнього СРСР, вона претендує лише на частину Чорноморського флоту, приписану до її портів. А це значно менше внеску України у розбудову військово-морських сил колишнього СРСР.

Загострення відносин між Україною та Росією відволікає зусилля народів від побудови демократичного, громадянського суспільства, здійснення економічних і соціальних реформ, спрямованих на забезпечення добробуту громадян України і Росії.

Верховна Рада України виходить з того, що незаперечним пріоритетом зовнішньої політики Української держави є дружні відносини з Росією у відповідності до загальновизнаних норм міжнародного права, зокрема, невтручання у внутрішні справи, територіальної цілісності, недоторканності кордонів, вирішення спірних питань ненасильницькими політичними засобами, забезпечення прав людини.

В наших спільних інтересах розв'язувати проблеми, що виникають в українсько-російських відносинах в дусі співробітництва, довіри та добросусідства.

ПОСТАНОВА

Президії Верховної Ради України

Про неправомірність дій керівництва Об'єднаних Збройних Сил СНД

Президія Верховної Ради України відзначає, що ігноруючи Указ Президента України від 5 квітня ц. р. про створення Військово-Морських Сил України, мінські домовленості від 30 грудня минулого року, керівництво Об'єднаних Збройних Сил СНД грубо втрутилось у внутрішні справи суверенної держави, вдалось до неправомірних дій щодо Чорноморського флоту, розташованого на території України, і військовослужбовців, які присягнули на вірність Україні.

Про це свідчить наказ Головнокомандуючого Об'єднаними Збройними Силами СНД Шапошникова Є. І на виконання Указу Президента Російської Федерації від 7 квітня ц. р. про переведення під юрисдикцію Російської Федерації Чорноморського флоту, в якому він дав прямі вказівки щодо практичної реалізації цього Указу.

Такі безвідповідальні і неправомірні акції, неповага до законних прав України, як морської держави, мати свої Військово-Морські Сили, небажання цивілізованими методами вирішувати назрілі проблеми все більше переконують, що Шапошников Є. І. своїми практичними діями створює конфліктну ситуацію, нехтує інтереси всіх країн — учасниць СНД.

Виходячи з цього, Президія Верховної Ради України **постановляє:**

Осудити як протиправні, спрямовані на недоторканність суверенітету України, на пряме і безцеремонне втручання у її внутрішні справи дії Головнокомандуючого Об'єднаних Збройних Сил СНД Шапошникова Є. І. щодо Чорноморського флоту.

Запропонувати Президенту України Кравчуку Л. М. виразити недовіру Шапошникову Є. І. і звернутися до глав держав СНД про його невідповідність посаді Головнокомандуючого Об'єднаними Збройними Силами СНД.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ.

м. Київ
9 квітня 1992 року

Парламентська хроніка

Чи зручно на двох кріслах?

Денне і вечірнє засідання 9 квітня

Судячи з усього, в парламенті поступово починає окреслюватися, щоправда, цього разу не за партійною приналежністю, нова опозиція. І хоча Олександр Гудима вважає, що це Соціалістична партія та «Нова Україна», насправді розподіл, на мою думку, відбувається дещо за іншим принципом. Одні беззастережно вірять Президентові і всіляко підтримують його, інші намагаються в кожному його Указі побачити зазіхання на права парламенту. Останні, до речі, діляться теж на поміркованих, тобто тих, хто виступає з конструктивною критикою, та крайніх правих, які досить часто не різняться від крайніх лівих. Тобто на ділі підтверджується вислів письменника, що коли сильно загрібати веслом зліва, то човен повернеться вправо. Тепер можна сказати — і навпаки.

Щоправда, бездумна підтримка теж може зіграти злий жарт. Бо підміна законів, як висловився один з депутатів, революційною необхідністю може привести всіх знову до того, з чого починали свого часу більшовики. Словом, під час продовження обговорення питання «Про відповідність деяких правових актів Президента України вимогам Конституції (Основного Закону) України» дискусія, по суті, не вгавала навколо діаметрально протилежних поглядів. Одні вважали, що виконавча влада намагається підірвати законодавчу, другі — що парламент не повинен розглядати порушення, допущені виконавчою владою Приміром, у проекті постанови, запропонованому народним депутатом Іваном Макаром, один з пунктів гласить, щоб Комісія з питань законності і законодавства внесла проект Закону про недопустимість втручання Верховної Ради у діяльність виконавчої влади. Не знаю, до якого — президентського чи міністерського лобі (це слово досить часто звучало на сесії) належить шановний парламентарій, але виступ Володимира Яворівського про постанову Кабінету міністрів від 25 березня свідчить, що дати повну волю державним структурам — це майже рівнозначно, що накинути собі на шию зашморг. Тим більше, як підкреслив один з народних депутатів, що нового у нашій державі лише назва та символіка, а більшість людей — представники все тих же старих структур.

І якщо безсторонньо аналізувати дебати, які відбувалися під час засідання навколо питання відповідності Указів Президента Конституції України, то вони, по суті, будувалися більше на емоціях, ніж на конкретних фактах. Тому й звучали пропозиції, що дану проблему неможливо розглянути в ході пленарного засідання. Це необхідно робити кваліфікованим спеціалістам.

Врешті-решт проект запропонованої постанови було прийнято. І найважливішим, на мою думку, в ній є пункт про внесення на розгляд сесії проекту Закону про Конституційний суд та доручення Голові Верховної Ради визначитися щодо кандидатур до його складу. Бо після того, як буде створено такий орган, не буде потреби «товкти воду в ступі», а можна буде чітко визначити, порушує Президент України Конституцію держави чи ні. Як, приміром, це зробили свого часу у Російському парламенті, відмінивши Указ Бориса Єльцина про злиття КДБ і МВД Росії.

Перед тим, як перейти до внесення змін до статті 85 Конституції України у зв'язку з прийняттям Закону Про представника Президента в Україні, депутати проголосували за прийняття проекту постанови Верховної Ради про внесення змін до постанови про створення Ради оборони України.

Після обідньої перерви у залі розпочалися дебати про те, бути представникам Президента народними депутатами чи ні. І знову у контексті виступів зазвучало слово «лобі». Отже, влада все-таки починає розмежовуватися, бо чимало депутатів проти того, щоб представники команди Президента продовжували працювати у законодавчих органах. Тобто виконавча влада повинна виконувати лише свої функції і ніяких інших. А депутатський мандат, на думку багатьох парламентаріїв, дає можливість виконувати лобістську функцію представникам державної влади у законодавчих органах та органах регіонального самоврядування. Щодо цього думки, до речі, розділилися, оскільки жодна з трьох пропозицій не набрала необхідної кількості голосів. Судячи з усього, дехто не проти сидіти на двох чи й більше кріслах, хоча від цього більше шкоди, ніж користі. Варто лише згадати напівпустий зал Верховної Ради під час пленарних засідань, який, напевне, краще від будь-яких аргументів ратує за професійний, а не «любительський» парламент. Однак, «заваливши» всі три пропозиції щодо тексту зміни статті Конституції, депутати цього разу перехитрили самих себе, бо в силі залишилось формулювання Закону про представника Президента, прийняте Верховною Радою ще раніше.

Далі парламент обговорив і прийняв Закон Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та працівників органів внутрішніх справ України і відповідну постанову про введення Закону в дію.

Обговорено та прийнято до відома постанову Президії Верховної Ради України Про неправомірність дій керівництва об'єднаних Збройних Сил СНД.

Василь ТУГЛУК,
парламентський кореспондент «Голосу України».

«Отечество» на думці, а на словах що?

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

Та ось надійшло повідомлення, що Б. Єльцин переводить Чорноморський флот під юрисдикцію Росії, щоб нібито передати його СНД. І я, що називається «спіймав» І. Касатонова. Ось фрагмент нашої розмови відразу після повідомлення про єльцинський Указ.

— Ігоре Володимировичу, коли до вас надійде наказ маршала Шапошникова, щоб ви разом з українською делегацією взяли участь у формуванні українських ВМС, що робитимете?

— Щоб узяв участь? Ну а чому б і ні, коли мене включать до складу цієї делегації. Всі будемо працювати, коли надійде таке розпорядження.

— А як ви сприйняли Указ Б. Єльцина? Чи не суперечить це вашим словам про належність Чорноморського флоту тільки СНД?

— (Сміється). Справа в тому, що він і так, і так належить СНД. Куди ми дінемося, коли він належить п'яти республікам?

— Але ж Росія переводить його під свою юрисдикцію.

— Я хотів би сказати таке: Росія бере флот з наступною передачею в СНД.

— Але ж Росія взяла його собі, піднімає свій прапор на флоті, що базується переважно на українській території?

— Ну, Чернавін же пояснював цю ситуацію: СНД прапора не має, і стан, коли корабель не має свого прапора, тривати довго не може. Сьогодні в тих флотах, що не передані СНД, виготовляють андріївські стяги. Це справа дорога, але Чернавін так поставив питання: флот має комусь належати, тобто переданий в СНД. Тому я не бачу тут жодної суперечності.

Отакий адмірал-політик...

Але ось що насправді говорять командуючий ВМФ адмірал флоту В. Чернавін та його заступник адмірал І. Капітанець. Зі звернення першого до військовослужбовців, робітників і службовців Чорноморського флоту від 23 березня 1992 року:

«...Забувши про те, що ЧФ знаходиться н. важливому стратегічному напрямку і має захищати спільні інтереси СНД, України також. Воно (керівництво України. — В. С.) розробило власний варіант складу ЧФ, що входить до стратегічних сил СНД, куди віднесено 9 відсотків загального складу, 22 відсотки корабельного складу і 17 відсотків носіїв ядерної зброї, тобто 91 відсоток сил флоту повинен перейти до ВМС України, що фактично рівноцінне загибелі ЧФ. Міністерством оборони України навмисне пересмикуються історичні факти. Лукавством і загравванням, роздачею різних посулів і нездійсненних обіцянок, залякуванням, погрозою дискримінації вони (хто? — В. С.) намагаються нав'язати думку особовому складові, який один раз присягнув на вірність Вітчизні, по суті, зрадити своїй військовій клятві й прийняти іншу присягу. При цьому нерідко в засобах масової інформації з боку окремих службових осіб і пронаціоналістичних елементів використовуються елементи брехні...

Висловлюю впевненість, що в цій складній обстановці особовий склад ЧФ залишиться вірним військовій клятві, традиціям морського братства.., зробить все можливе для збереження єдності флоту, для примноження його славних бойових і героїчних традицій в ім'я народу і Вітчизни».

А ось пункт із наказу І. Капітанця за номером 729/353/КП від 24 березня 1992 року:

«4. До офіцерів, мічманів. прапорщиків, які створюють нездорову обстановку у воїнських колективах, схильних до зради своїй Вітчизні і прийняття присяги на вірність Україні, застосовувати суворі заходи впливу аж до увільнення від посади, яку обіймають, і звільнення зі служби».

Оце вам офіційна точка зору, а не те, що говориться в журналістські мікрофони. За нею, оформленою в наказ, і діяли на Чорноморському флоті до сьогоднішнього дня, що б там не говорив І. Касатонов про додержання демократії і права кожного на вільне волевиявлення.

Всім відомо, що СНД — не держава, а отже й не «Отечество». Бо Вітчизна там, де сім'я, діти, де народився або пройшов становлення як людина і громадянин. Що саме мають на увазі шановні адмірали, коли закликають до «вірності Вітчизні», звинувачують у «зраді військовому обов'язку і присязі»? Фальш то, шановні, фальш, чи, як казали колись, фарисейство. От тільки кому воно потрібне і навіщо?

Тож надзвичайно важлива домовленість, якої досягнуто на зустрічі делегацій 9 квітня у Севастополі: І. Касатонов дав згоду на участь у формуванні ВМС України. Чесні люди повинні працювати чесно, бо саме до цього справді зобов'язує Вітчизна. А Чорноморський флот був, є і буде. Як і сама Україна.

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ГОЛОВНЕ ДЛЯ КРИМУ — СПОКІЙ

9 квітня у другій половині дня відбулася підсумкова прес-конференція учасників зустрічі у Севастополі й Сімферополі. На запитання журналістів відповідали Василь Дурдинець, Костянтин Масик, командуючий Чорноморським флотом Ігор Касатонов, Голова Верховної Ради Криму Микола Багров.

Як відзначив у своєму виступі Василь Дурдинець, проблема Чорноморського флоту одна із найбільш складних проблем, від якої залежатиме й доля Криму. Україна, яка внесла значний вклад у будівництво збройних сил колишнього СРСР, претендує на ту частину флоту, що знаходиться на її території і не претендує ні на яку частину інших флотів. «Я сказав, — підкреслив Дурдинець, що не можна піднімати андріївські прапори. Щоб на території суверенної держави майорів прапор іншої держави — це неприпустимо... Ми маємо серйозні претензії до маршала Шапошникова. Він повинен враховувати інтереси не тільки однієї держави — Росії, а й усіх держав СНД».

І. Касатонов і М. Багров сказали, що Україна повинна мати свій флот, але він може базуватися в іншому місці. Чорноморський же флот мусить існувати як флот СНД. Крим, Севастополь і Чорноморський флот — неподільні. Касатонов назвав нежданим для себе призначення командуючим Військово-Морськими Силами України контр-адмірала Бориса Кожина, однак, оскільки «він представляє міністра оборони України, ми з ним зобов'язані працювати».

К. Масик повідомив, що автономна республіка буде повністю забезпечена дизельним пальним, бензином для успішного ведення всіх сільгоспробіт. Вирішено збудувати нову вітку газопроводу. Для прискорення повернення в Крим депортованих народів Україна виділила 3,2 мільярда карбованців.

Після прес-конференції журналістка Кримського телерадіокомітету Т. Коробова запитала Касатонова: «Ви підкоряєтеся Чернавіну, Чернавін — Шапошникову, кому ж підкоряється Шапошников?» Адмірал не відповів, зробив вигляд, що образився.

Пізно ввечері 9 квітня відбулося засідання Президії Верховної Ради Криму, яке закінчилося о 22 годині. В його роботі взяли участь В. Дурдинець, І. Касатонов. У зв'язку з наступними переговорами між делегаціями України та Росії вирішено, що в них візьме участь М. Багров. 10 квітня він поїхав до Севастополя для підготовки питання «Про політичну ситуацію в Криму», яке виноситься на сьому сесію ВР Криму, яка продовжить свою роботу 14 квітня. Однак, якщо ситуація загостриться, ця дата може бути змінена. Президія ВР Криму прийняла звернення до військовослужбовців, які проходять службу в автономній республіці, ветеранів збройних сил та воїнів-інтернаціоналістів із закликом утриматися від політичних акцій, мітингів та демонстрацій.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

НЕ РОЗУМІЮ СВОЇХ ЗЕМЛЯКІВ

Народився я в Сибіру, працював на шахтах у Примор'ї. Але вже не одне десятиліття живу в Україні. Багато років будував кораблі на Херсонському суднобудівному заводі. Був електрозварювальником.

Чимало ми виконали замовлень для військово-морського флоту колишнього Союзу. І, зокрема, для чорноморців. Це судно-«матки» для підводних човнів, танкери-постачальники, інші кораблі. Тож коли постало питання про передачу Україні Чорноморського флоту, я сприйняв це цілком нормально. Вона чи не найбільше зробила для поповнення флоту сучасними суднами. Згадав і про те, як разом з українцями служив на Тихоокеанському флоті, ділив з ними важкі будні.

Повірте, ніколи не думав, що Росія буде затягувати питання з визначенням статусу Чорноморського флоту, блокуватиме законні вимоги суверенної України. Я завжди був переконаний: наші народи пов'язані нерозривною дружбою і у всьому допомагатимуть один одному. І раптом одне повідомлення тривожніше від іншого: вояжі віце-президента Руцького до Криму, Придністров'я, непродумані заяви російських політиків. Чого вони хочуть?

Я простий росіянин і мені соромно за високопоставлених моїх земляків.

Михайло СТАРОДУМОВ.

Херсон.

Подія тижня: коментує оглядач парламентського відділу

Між Сциллою і Харібдою

Цікава ситуація склалася нині в нашому суспільстві. З одного боку, люди, змучені розвалом економіки, розгулом безвідповідальності й анархії практично в усіх сферах життя, дедалі частіше звертають свої погляди до особи, яка б навела, зрештою, елементарний лад, змусила запрацювати державні, самоврядні структури на всю силу. Іншими словами, вони жадають сильної непорушної влади, залізної руки, як нерідко доводилось чути і таку характеристику серед народу.

З іншого боку, відчувши солодкий смак волі, вони, навчені гірким досвідом життя, побоюються: а чи не призведе це до нової диктатури, хай і не кривавої, а все ж таки тієї, що своїм морозяним подихом згубить перші паростки свободи, виплекані з таким болем і муками.

Що ж, у такому роздвоєнні людської психіки нічого дивного немає. Весь світ ішов до справжньої демократії таким от шляхом сумнівів і експериментів. Частіше за все, вони, зрештою, завершувалися добрими наслідками, хоч траплялися й сумні винятки.

Отже, носії сильної влади в особі Президента України і його представників на місцях вперше зібралися в Києві 9 квітня.

Кинувши оком у зал, одразу помічаєш, скільки в ньому нових імен, людей, котрі лише найостаннішим часом вийшли на арену політичної й державної діяльності, тих, кого колишня влада і на гарматний постріл не допускала до серйозних справ. Уже ця деталь значною мірою стверджувала тезу Леоніда Макаровича, що впровадження президентської форми управління в Україні — це ні в якому разі не повернення до старої влади. Навпаки, своєю суттю вона заперечує старі структури. Візьмімо хоча б один із стратегічних напрямів діяльності інституту президентських представників на місцях, на якому не раз і не два зупинялися у виступах і Л. Кравчук, і численні промовці, — взаємодію з політичними силами. Підкреслювалося: якщо вони, представники Президента, не діятимуть спільно в одній упряжці з партіями і рухами, причому не розділяючи їх на синків і пасинків, добре починання буде приреченим. Про це ж свідчить і така стратегічна установка: підбирати людей у нові державні структури тільки за їхньою компетенцією, а не за ознаками політичної благонадійності, як це було донедавна, чи за особистою відданістю.

Представник Президента в Тернопільській області Р. Гром'як пішов шляхом, до цього ніколи не баченим: взяв у свої заступники обох науковців. Може, це дещо й ризиковано, проте Роман Теодорович навів переконливі докази саме такого вибору: до обласної адміністрації потяглися кращі наукові сили, які розробили й подали не один десяток практичних пропозицій щодо піднесення економіки краю. Вони ж узялися й за реалізацію своїх ідей, зокрема, за рахунок місцевих ресурсів забезпечити село запасними частинами тракторів і комбайнів.

Наші стосунки, заявив Л. Кравчук, повинні бути демократичними. Ніякого адміністрування на місцях — коли сіяти, орати, як продавати продукцію. Це вже ми пройшли. Однак наша влада — виконавча, і повинна бути залізна виконавська дисципліна.

Життя стверджує, що коли щось не ладиться, а тим більше, коли дихають у спину соціальні потрясіння і за все це доводиться відповідати одноосібно (а саме в цьому, тобто в персональній, а не колективній відповідальності — суть президентського правління) важко людині відмовитися від спокуси відсторонити всіх убік і самому зайняти місце біля штурвала корабля часто наперекір усій команді і здоровому глузду. Ось такі дії і стають початком, першими проявами диктатури.

Щоб не трапилося подібного, Президент України не просто наполягав — вимагав, щоб його представники ні на йоту не відступали у своїх діях від вимог Закону, Конституції, правових норм, надавали вільного розвитку місцевому самоврядуванню. Представник Президента, підкреслювалося на нараді, — це офіційний представник держави. Правової держави, уточнив Л. Кравчук.

І ще від однієї тези, яка прозвучала на нараді, не можу утриматись. Ні для кого не секрет, що сьогодні, перебуваючи в ейфорії демократії і опинившись фактично в безвладді, ми забули про людину. Про її біди, проблеми і сльози. Сьогодні вона, як ніколи, полишена на саму себе, коли не те що допомоги — доброго слова ні від кого почути. Її скаргами не займаються ні Ради, ні державні органи, ні правоохоронні. Прихід ринкової економіки зробить суспільство ще жорстокішим, якщо не знайдемо дійових форм підтримки конкретної людини. Недаремно ж сказав один філософ, що любити народ набагато легше, ніж окрему людину. Тож слушною була на цій нараді така думка: якщо ми не допоможемо, не захистимо людину, нікому буде захищати державу. Додамо: молоду українську державу, якій непросто звестися на ноги без підтримки людей, з'єднаних у народ.

Я далекий від наївності, щоб, вийшовши з наради і перебуваючи під магією прекрасних тез, що пролунали там, з радістю чекати найкращих часів. Знаю, що всього ми набачимося, аж поки прийдемо до повного торжества цивілізованої демократії. Свій оптимізм грунтую на вічному, природному потязі нашого народу до свободи й незалежності, на гіркій історії, яка коли-небудь та має чомусь нас навчити.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Парламентська хроніка

«ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ НАЛЕЖИТЬ НИЗОВИМ ТОВАРИСТВАМ»

Ранкове засідання 10 квітня

Незважаючи на звичну для п'ятниці кількість «прогульників», дві години пленарного засідання відзначилися продуктивністю: було розглянуто в другому читанні два важливі законопроекти — «Про споживчу кооперацію» та «Про оренду».

Як пам'ятаєте, ще на першому обговоренні проекту Закону «Про споживчу кооперацію» виникли суперечки навколо більшості його статей, а також механізму дії Закону та правових основ. Подаючи на розгляд народних депутатів доопрацьований документ, член Комісії з соціальної політики та праці Микола Півень запевнив, що були враховані всі 90 зауважень, які ввійшли до порівняльної таблиці. Комісія також вивчила й узагальнила думки та пропозиції спеціалістів та сільських трудівників. Очевидно, Микола Іванович не перебільшував: судячи з реакції залу, законопроект і справді зазнав удосконалення. Закон «Про споживчу кооперацію» відігравати ме велику роль в умовах переходу України до ринкової економіки.

Під час обговорення проекту найпринциповіші зауваження надійшли до статті 9, де йдеться про власність. Хто має право власності — центральна спілка чи низові товариства? Тут думки авторів і критиків різко розійшлися. Перші вважали, що будь-які правки до цієї статті недоцільні: спілка, як і товариство, самостійно виступають суб'єктом колективної власності. Опоненти рішуче не погодилися з такою редакцією і запропонували власну: суб'єктом власності можуть бути тільки низові товариства. Депутат О Барабаш назвав це положення центральним і запропонував проголосувати поіменно.

— Якщо ми залишаємо власність спілкам, — сказав він, — то у товариств ніякої власності ніколи не буде.

Після тривалого обговорення перемогла позиція «опозиції»: спілки не позбавляються права на власність, але тільки тоді, коли це право їм делегують низи.

Зачепились депутати і ще за одне питання власності: кому відходить майно після ліквідації товариства? Законопроектом передбачено: «У разі ліквідації спілки її майно, що залишилося після розрахунків по оплаті праці, виконання зобов'язань перед бюджетом, банками, іншими кредиторами, розподіляється між членами, що входять до спілки». Подумавши, вирішили інших претендентів не висувати.

Безболісно народився і другий закон — «Про оренду».

На ранковому засіданні українські парламентарії і прийняли заяву до VI з'їзду народних депутатів Російської Федерації.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Знайомтесь: Представник Президента

Перше квітня — день серйозний

Перший день роботи Представника Президента України по Кіровоградській області Миколи Сухомлина припав на перше квітня. Та йому було не до жартів. Тільки-но провів нараду з апаратом облвиконкому, як зайшов голова міськради Василь Мухін з неприємною звісткою: інваліди війни і праці збираються пікетувати приміщення Ради, вимагають бензину. Тут же розшукали директора нафтобази, прокрутили різні варіанти і знайшли вихід. Але так, щоб і людям допомогти, і село без пального не залишити — посівна ж у розпалі.

Саме з неї й почав глава обласної адміністрації розповідати про програму своєї діяльності. Головне зараз — вчасно посіяти. Від цього залежатиме благополуччя не лише області, а й України. Кіровоградщина — її житниця.

Другий крок — фінансове оздоровлення економіки й соціальної сфери. Бо жити так, як ми живемо нині, — звичайнісінькe самогубство. Лише за перший квартал область «з'їла» мільярд карбованців дотацій. І йти знову з простягнутою рукою до Кабінету міністрів — марна справа. Де він візьме оті мільярди для кожної області, коли заводи працюють по три дні на тиждень, а то й зовсім зупиняються? Треба самим налагоджувати економіку. Правда, без допомоги уряду її не підняти. Важливо — не душити податками товаровиробника, а стимулювати його до розширення виробництва. З цим і поїде до Києва.

Звичайно, йому буде дуже непросто втілювати намічене. У нинішній ситуації навіть обізнаній з господарськими справами людині доведеться рахуватися з розкладом політичних сил, бути самому політиком, дипломатом, відчувати пульс сучасного життя. Заспокоює те, що в Миколи Олексійовича за плечима нелегкий життєвий досвід, уміння працювати з людьми, палке прагнення допомогти нашій державі якомога швидше стати на ноги.

Про досвід я згадав неспроста. Сухомлину 52 роки. Народився в Кривому Розі. Закінчив там гірничо-рудний інститут. Працював гірничим майстром, начальником дільниці гранітного кар'єру, головним інженером, директором Кіровоградського кар'єроуправління. З 1981 року заступник голови виконкому обласної Ради, а з лютого 1992-го голова облради і облвиконкому. Кандидат економічних наук.

Він чи не перший зрозумів потенційні можливості Кіровоградщини, в якої під родючим чорноземом — ціла таблиця Менделєєва. Від граніту і мармуру до урану, золота, алмазів, графіту. «А знаєте, ми багаті, — сказав Сухомлин в інтерв'ю обласній газеті. — То хіба в нас не вистачить хисту тим багатством розпорядитися? Японія почувала б себе безмежно щасливою, маючи хоча б частку того, що є на українській землі». Ще кілька років тому Микола Олексійович почав торувати стежки до італійців та іспанців, допомагати створювати спільні підприємства, шукати сучасні технології, техніку.

Коли постало питання, кому бути Представником Президента на Кіровоградщині, вагань не було ні в кого, крім нього самого. Але ж комусь треба брати ношу на плечі. І він підставив свої.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.
Фото Василя КОВПАКА.

Це ж треба!

Шоколадні баришні

18 представниць прекрасної половини вирішили побувати в Румунії. Тобто, здійснити туристичну поїздку. Втілити в життя цю мрію їм допомогло мале підприємство «Валюмі», яке оформило документи, виділило автобус і керівника групи — інструктора по туризму С. Шумкову.

Та все було добре лише до кордону. Ніхто з митників не хотів пропускати наших дівчат у Європу. Бо туристки везли з собою 32 кольорові телевізори, 150 курток, 100 кілограмів шоколаду, люстри, деревообробний верстат, інший дефіцитний товар. Якщо все перевести на гроші, то виходить солідна сума — більше мільйона карбованців.

Хтось порадив туристкам проскочити в Румунію через село Підгорне Тарутинського району — там, мовляв, шлях вільний. Але в селі вже кілька днів діяв міліцейський пост, працівники якого службові обов'язки поставили вище за гречність до жіноцтва. Отож Тарутинський райнарсуд вирішив конфіскувати товар і оштрафувати «комерсанток» від 100 до 300 карбованців. Цікаво, що всі вони в пояснювальних записках назвали себе... домогосподарками.

Тетяна БУРИК,
Василь ВЛАСЕНКО.
Одеса.

P. S. Коли працівник міліції В. Власенко передавав інформацію по телефону, то забувся, як називається... шоколад. Що ж, нині це не дивно. Шокує інше — де «домогосподарки» взяли аж 100 кілограмів смачного дефіциту? До того ж, не собі, а на продаж!

Характери

СІМ МОНОЛОГІВ ПРИ КАПЕЛЮСІ

У столичних підземних переходах кого тільки не здибаєш, продавців і покупців, пішоходів і сновид, представників вільної, масової, індивідуальної й навіть найдревнішої професії. Це місце притягує магнітом. Чому! Бо тут знаходять тимчасовий затишок цікаві люди. Ось підходжу до чоловіка, в ногах у котрого — капелюх з асигнаціями й табличка з написом: «Ефим Очаровательный. С 1985 года общаюсь только поэтическим штилем. Минута общения — 1 купоно-рубль». Він якраз нудьгує. Кладу купюру до капелюха.

— Інтерв'ю газеті дасте!

— Интервью для газеты?
Чего ж?
Нынче глохнут газетные
залпы...
На Невзорова ты не похож,
Дам — тебе. А ему вот —
не дал бы!

Він сказав це скорострільно, речитативом. Пригладженість стилю змусила м не запідозрити, що це — домашня заготовка.

— Ви, мабуть захоплюєтесь політикою!

— Мне просто в рифму —
много проще,
Стихами я да хоть бы
с кем!
Хоть с Президентом,
а хоть с тещей,
Гони купон — и нет
проблем!

— Ага, все-таки — рубель або купон. А вдома — теж берете за спілкування!

— С женой живу на
компромиссе,
С нее я денег не беру.
Я говорю — она записывает,
Пускай издаст — когда умру!

Мої підозри щодо домашніх заготовок розвіялись. Він віршував — як дихав!

— Скажіть, хто з поетів вам особливо близький!

— Ну, Саша Пушкин,
ну, Высоцкий,
И Мандельштам — большой
пиит,
И Симоненко тут, и
Бродский,
И — тот, что з вами говорит.

— Якби вам надали можливість звернутися до людей взагалі — що б ви їм сказали!

— А что тут мудрствовать
лукаво?!
В грязи и суете сует
Как бы ни жили мы, а, право,
Превыше человека — нет!

Він замислився. Здається, минула ще одна хвилина, і я чесно поклав до капелюха ще одного рубля. Він повернув його мені. І видав!

— Нам ниспошлет еще
корова,
Если поменьше понукать.
Пустяк — иметь свободу
слова,
Свободно надо
РАССУЖДАТЬ!

— Моя газета виходить двома мовами, чи не могли б ви...

— Все тепер від капелюха
І від того, що під ним.
А до того ж — я за Рух,
За свободу, і за Крим!

Мені легше було розлучитися з трьома карбованцями, ніж з Юхимом Очаровательним. Їй-Богу, щось у ньому було!

Сергій ВЛАД.

Щось новеньке!

А В СУБОТУ — ЯРМАРОК

Дотепну гумореску Остапа Вишні про ярмарок, яку так блискуче виконує Анатолій Паламаренко, згадували минулої суботи сотні дніпропетровців на центральному ринку Озерка. Тут вирував справжній ярмарок!

Витіснити з Озерки ринкових тіньовиків, які справді заволоділи останнім часом базарною площею, а також рекетирів, що відлякали від ринку дядьків і тіток,— це лише один бік справи, за втілення якої взялися на Дніпропетровщині. А інший ось такий. Адміністрація Представника Президента зажадала створити нарешті людські умови селянам, заготівельно-переробним організаціям для торгівлі надлишками сільгосппродукції, а також виробленою спеціально на продаж. Тож і розпорядилися, щоб у квітні—травні повсюдно в області влаштовувалися щосуботи весняні ярмарки.

От і були господарями на Озерці селяни. А городяни мали багатий вибір продуктів

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Крісло д

У С

І

На виступ
СЬКОГО п
міст. Записи
слуховують
зями. Над
німи розд
ються, що
щось нове.
скількох лю
прагненням
себе, своє
тема авто
навчання) п
сили, допом
духовн А
стем ж
стільк кіл
би й за п'ят
но грає на
піано, пише
твори, прод
ви, яких зна
десятки,
никами з
бре обізна
психології,
ці та ще

— Валер
ваша систе
буває дедал
су. А чи
дактика пр
новому ун
Мог ськ

— даю
тять у н
скажу, ц
починати
ня. Адже
знати як
«ноу хау»
ціл ко р
студе
муть про
канські —
ську акаде
найбільша
раїні поєд
тура. Без
неможлив

— Та п
цвітає скор

— Суспі
рмально і
довольняк
ментальні
ню примі
фізіологіч
ально пси
рі ма бу
обхі, в
Духовном
тися до
ського, П
Лесі Укр
лителів р

— Слух
ний рома
стави Те
вони бул

Що

«Він взяв собі за правило: утримуватись від брехні, не приховувати правди, не давати ніякого приводу запідозрити його в пристрасті чи упередженій ворожості, працювати неквапливо, до краю вимогливо, не дозволяючи собі ніяких професійних полегкостей. Йому

«Т

властива
на терпи
ки». Це р
дям на
тини Мен
звичайно
сла ФРН
Графа ф
кується
налу. По
Бойко п
са» дітя

Широк
міжнаро
риства «
рема—п
но з а
лістами
з пробл
зброї, з
розщепл

Під р
гу вчит
ються р
ного під

...к Президента

...нь серйозний

...Важли- ...датками ...тимулю- ...ння ви- ...оїде до

...це дуже ...наміче- ...ації на- ...подарсь- ...ні дове- ...розкла- ...бути са- ...оматом, ...часного ...що в ...за пле- ...вий до- ...вати з ...ення до- ...аві яко- ...а ноги. ...дав не-

спроста. Сухомлину 52 роки. Народився в Кривому Розі. Закінчив там гірничо-рудний інститут. Працював гірничим майстром, начальником дільниці гранітного кар'єру, головним інженером, директором Кіровоградського кар'єроуправління. З 1981 року заступник голови виконкому обласної Ради, а з лютого 1992-го голова облради і облвиконкому. Кандидат економічних наук.

Він чи не перший зрозумів потенційні можливості Кіровоградщини, в якої під родючим чорноземом — ціла таблиця Менделєєва. Від граніту і мармуру до урану, золота, алмазів, графіту. «А знаєте, ми багаті, — сказав Сухомлин в інтерв'ю обласній газеті. — То хіба в нас не вистачить хисту тим багатством розпорядитися? Японія почувала б себе безмежно щасливою, маючи хоча б частку того, що є на українській землі». Ще кілька років тому Микола Олексійович почав торувати стежки до італійців та іспанців, допомагати створювати спільні підприємства, шукати сучасні технології, техніку.

Коли постало питання, кому бути Представником Президента на Кіровоградщині, вагань не було ні в кого, крім нього самого. Але ж комусь треба брати ношу на плечі. І він підставив свої.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Фото Василя КОВПАКА.

...ри капелюсі

...дибаєш, ...ків віль- ...есії. Це ...овий за- ...котрого ...Очарова- ...ем. Ми- ...Кладу

...рубель ...— теж

...ромиссе, ...беру. ...исывает, ...да умру! ...омашних ...Він вір-

...етів вам

..., ...ысоцкий, ...ольшой ...пиит,

...родский, ...говорит.

...можли- ...людей

взагалі — що б ви їм сказали!

— А что тут мудрствовать
лукаво?!
В грязи и суете сует
Как бы ни жили мы, а, право,
Превыше человека — нет!

Він замислився. Здається, минула ще одна хвилина, і я чесно поклав до капелюха ще одного рубля. Він повернув його мені. І видав!

— Нам ниспошлет еще
корова,
Если поменьше понукать.
Пустяк — иметь свободу
слова,
Свободно надо
РАССУЖДАТЬ!

— Моя газета виходить двома мовами, чи не могли б ви...

— Все тепер від капелюха
І від того, що під ним.
А до того ж — я за Рух,
За свободу, і за Крим!

Мені легше було розлучитися з трьома карбованцями, ніж з Юхимом Очаровательним. Їй-Богу, щось у ньому було!

Сергій ВЛАД.

Це ж треба!

Шоколадні баришні

18 представниць прекрасної половини вирішили побувати в Румунії. Тобто, здійснити туристичну поїздку. Втілити в життя цю мрію їм допомогло мале підприємство «Валюмі», яке оформило документи, виділило автобус і керівника групи — інструктора по туризму С. Шумкову.

Та все було добре лише до кордону. Ніхто з митників не хотів пропускати наших дівчат у Європу. Бо туристки везли з собою 32 кольорові телевізори, 150 курток, 100 кілограмів шоколаду, люстри, деревообробний верстат, інший дефіцитний товар. Якщо все перевести на гроші, то виходить солідна сума — більше мільйона карбованців.

Хтось порадив туристкам проскочити в Румунію через село Підгорне Тарутинського району — там, мовляв, шлях вільний. Але в селі вже кілька днів діяв міліцейський пост, працівники якого службові обов'язки поставили вище за гречність до жіноцтва. Отож Тарутинський райнарсуд вирішив конфіскувати товар і оштрафувати «комерсанток» від 100 до 300 карбованців. Цікаво, що всі вони в пояснювальних записках назвали себе... домогосподарками.

Тетяна БУРИК,
Василь ВЛАСЕНКО.

Одеса.

P. S. Коли працівник міліції В. Власенко передавав інформацію по телефону, то забувся, як називається... шоколад. Що ж, нині це не дивно. Шокує інше — де «домогосподарки» взяли аж 100 кілограмів смачного дефіциту? До того ж, не собі, а на продаж!

Крісло для гостя

У СТИХІЇ МОВИ І ЖИТТЯ

На виступи Валерія КУРІНСЬКОГО приїздять з інших міст. Записи його лекцій прослуховують удома з друзями. Над його «Самоосвітніми роздумами» замислюються, щоразу відкриваючи щось нове. Важко сказати, скількох людей він захопив прагненням самому творити себе, своє життя. Його система автодидактики (самонавчання) повертає віру в свої сили, допомагає розкритися духовн[illegible] А приклад [illegible]втора системи [illegible]жаючий. [illegible] зробив стільк[illegible]скільки інш[illegible]не встиг би й за п'ять життів. Прекрасно грає на скрипці й фортепіано, пише вірші й прозові твори, продовжує вивчати мови, яких знає вже десь зо три десятки, працює над підручниками з автодидактики, добре обізнаний у філософії, психології, філології, педагогіці та ще багатьох науках.

— Валерію Олександровичу, ваша система самоосвіти набуває дедалі більшого розголосу. А чи не могла б автодидактика прислужитися нашому новому університету «Києво-Моги[illegible]ська академ[illegible]

— [illegible]даю, мене не [illegible]инуватять у нескромності, коли скажу, що з цього треба починати будь-яке навчання. Адже найголовніше — знати як учитися. Ми маємо «ноу хау» в цій галузі. Тож ціл[illegible]рогідно, [illegible] наші студ[illegible] незабаро[illegible]мріятимуть про Гарвард, а американські — про Києво-Могилянську академію. Взагалі ж, моя найбільша мрія, щоб на Україні поєдналися освіта і культура. Без цього відродження неможливе.

— Та поки що навколо процвітає скоріше маскультура...

— Суспільство не може нормально існувати, якщо не задовольняються високі духовні, ментальні потреби. Захопленню примітивними розвагами на фізіологічному рівні у соціально психологічному просторі ма[illegible] бути противаг[illegible] Тож необхі[illegible] виховувати [illegible]ребу в Духовному. прагнення звертатися до Шевченка, Достоєвського, Пушкіна, Винниченка, Лесі Українки та інших мислителів різних часів і народів.

— Слухачам уже відомий усний роман про самоосвіту, вистави Театру думки. 10 квітня вони були присутні на вашому музично-філософському вечорі. Про що він!

— Нами говорить мова, проте її ресурси не використовуються багатьма до кінця. А саме мова має бути живим провідником між сучасною еволюцією та людиною, між Богом і тим, хто є часткою культури, бере участь у її творенні. Коли вживання мови досягне критичної маси, вона почне працювати як колосальний імпульсатор нових ідей у філософії, художній творчості, різних науках. Замало підходити до мови тільки з якихось патріотичних позицій. Нею треба скористатися як порятунком.

— Тим більше, що ми будуємо свою державу.

— Вісь «мова — державність» існувала завжди. Зверніть увагу, у Європі ніколи не відмовлялися від мов тих держав, які потім увійшли до якогось більшого утворення. Кілька мов є у Німеччині, Франції, інших країнах — там їх ніхто не назве навіть діалектами. Бо в кожного народу специфічне видобування думки, мислення, того, що є тлом психічного життя. Воно є ритуальним, прадавнім, ентелехійним, як казав Арістотель. І твориться не за життя однієї людини. Це справа цілого роду. У мові — порятунок. Про це треба замислитися всім, хто досі вважав, що без оволодіння рідною мовою можна стати людиною Всесвіту.

Розмову вів Дмитро ІВАНЕНКО.

На знімку: Валерій Курінський.

Фото Валерія ЧОВАНА.

Зверніть увагу

БЕЗ РЕКЛАМИ НЕ ПОЇДЕШ

Якщо раніше на вимогу контролерів пасажири міського транспорту показували проїзні квитки лише з титульного боку, то тепер їх треба ще й перевертати. Справа в тому, що в обіг якимось чином надійшли фальшивки. Чи то в підпільних майстрів матеріальна база слабенька, чи то вони вирішили провернути справу пошвидше, бо на звороті не видрукували рекламні оголошення, як це зробили державні друкарні.

Отож, купуючи проїзний, вивчайте його з усіх боків. Без реклами, запам'ятайте, не поїдете!

Олександр ІВАНЧУК.

Київ.

Реалії

ТО ОБІРВАЛОСЯ, ТО ПОЛЕТІЛО...

Вранці 8 квітня сотні городян, що скупчилися на тролейбусних зупинках, розмірковували: чи не застрайкував, часом, тролейбусний парк?

За повідомленнями працівників тролейбусного управління, на п'яти маршрутах машини зупинилися внаслідок аварії на лінії. «Але проблема серйозніша, — каже диспетчер Г. Слободян. — Щодня з депо виходить на 30—40 машин менше від потреби. Дошкуляють численні неполадки, адже шляхи на Херсонщині такі зруйновані, що «летять» ресори, пневмоелементи, редуктори.. А запчастин немає.».

Одне з перших розпоряджень Представника Президента по Херсонській області О. Мельникова спрямоване на ремонт шляхів у стислі строки. Воно вже почало виконуватися.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Д... НАБ...

«У попа бу... любив, вона ... він її убив...» (ідеал будів...

У хибност... рождены, ч... лать былью» ... їни чудес н... віть фантаст... ка добра ли... Та й то не ... дурня Ганса... гічно. Бо ду... рень і є. Н... зиваючи ніко... тину на абстр... ді, як дурне... якщо казка ... — біда. Ле... чі роками, ... ють. А потім ... вляється або... — і дурен... королівною. ... цював — му... не читали ні... нічого схожо... комуністичн... галі ніяких... знали: дурен... тіє. Кусаю ... На жаль, чу... комунізму д... ні.

Хоч офіці... вої казки п... майбутнього ... усі, проте ... партії — у ... ли. І створи... ОСДПУ, ... Всі ми ви... сового «К... те багатими... доросли до ... йозного — ... ки.

Я не прот... по собі. Але... яких складан... ртій. Неважл... тичної чи то ... Всі вони все... зково з перс... го майбутньо... не ідеал, то... порівнювати...

Установчи... їнської парт... пива, який в... суботи, явиш...

...же!

...-ЯРМАРОК

...від рин- ...це лише ...втілення ...опетров- ...кий. Ад- ...ка Пре- ...рити на- ...селянам, ...м орга- ...надлиш- ..., а та- ...еціально

на продаж. Тож і розпорядилися, щоб у квітні—травні повсюдно в області влаштовувалися щосуботи весняні ярмарки.

От і були господарями на Озерці селяни. А городяни мали багатий вибір продуктів

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Щойно з друку

«ТРИБУНА» № 3

«Він взяв собі за правило: утримуватись від брехні, не приховувати правди, не давати ніякого приводу запідозрити його в пристрасті чи упередженій ворожості, працювати неквапливо, до краю вимогливо, не дозволяючи собі ніяких професійних полегкостей. Йому властива просто-таки дивовижна терпимість до чужої думки». Це рядки з розповіді «Людям на щастя і добро» Валентини Меншун про першого Надзвичайного і Повноважного Посла ФРН в Україні Хеннеке Графа фон Бассевітца, яка друкується в цьому номері журналу. Подано статтю Оксани Бойко про допомогу «Карітаса» дітям Чорнобиля.

Широко розповідається про міжнародну діяльність товариства «Знання» України. Зокрема—про проведений спільно з американськими спеціалістами Міжнародний семінар з проблем ліквідації ядерної зброї, зберігання й знищення розщеплених матеріалів.

Під рубрикою «На допомогу вчителям і учням» друкуються розділи з досі невиданого підручника «Людина і суспільство» для учнів 9-11 класів.

Журнал розповідає про мінеральні багатства України, про художника-авангардиста Федора Тетянича, вміщує репродукції його картин; а також долю унікальних пам'яток історії України; сповідь комерсанта-дилетанта про поїздку до Румунії.

Друкуються великі добірки «Ефективні лікарські рослини», «Лікують овочі», рецепти з «Лечебников» минулих століть.

Вміщено фото дачі екс-президента М. Горбачова в Криму.

«Трибуна» нагадує, що у зв'язку з різким подорожчанням паперу і послуг зв'язку ті, хто хоче одержувати журнал з другого півріччя, повинні доплатити 24 крб.

Весня...

І Ківерці щедр...

Березовий сік... Смачний він, коли настояний на смаженому ячмені, ізюмі, сухофруктах. Але ні з чим не зрівняти його прохолодної і прозорої смаковитості, яка щойно по краплинах-сльозах стекла з тіла красуні-берези. Буває це раз на рік, ранньої весни, коли легеньким морозом ще скута земля, але вже бруньки тягнуться до сонця. Тоді в лі...

...сах Волини ... мислова заго... соку — свое... ва.

У Ківерців... госпі в цьом... днів належит... тонн соку — ... дадуть людя...

Разом з л... ського лісниц... ламаруком м... совому маси... сиця Боймую... резовий сік. ... нього — Ігор... Фурман. Всі ... готівля, вони ... ходяться у ... — спеціальн... гончик, де ... тися.

— Ночі хо... рить бригад... найкраще вно... тує Василь М... беріз, коли ... Не мислить ч... природою...

Богда...

Волинська ...

Ростис...

ГОЛОС України

...стя

...ИХІЇ МОВИ ...КИТТЯ

...рія КУРІН-
... з інших
...екцій про-
... з дру-
...«Самоосвіт-
... замислю-
...ідкриваючи
... сказати,
...ін захопив
...у творити
... Його сис-
...ки (само-
...віру в свої
...розкритися
...втора си-
... зробив
...не встиг
... Прекрас-
...й форте-
...й прозові
...вивчати мо-
...есь зо три
...ад підруч-
...стики, до-
... філософії,
..., педагогі-
...науках.
...сандровичу,
...освіти на-
...о розголо-
...б автоди-
...ся нашому
... «Києво-
...
...е винува-
...сті, коли
...ого треба
... навчан-
...вніше —
... Ми маємо
...алузі. Тож
...е наші
... мріяти-
...а амери-
...о-Могилян-
...алі ж, моя
...об на Ук-
...іта і куль-
...дродження

...коло про-
...льтура...
... може но-
... що не за-
...і духовні,
... Захоплен-
...вагами на
... у соці-
...у просто-
... Тож не-
...ребу в
...ня зверта-
... Достоєв-
...инниченка,
...ших мис-
... і народів.
...ідомий ус-
...освіту, ви-
... 10 квітня
... на вашо-

му музично-філософському вечорі. Про що він!

— Нами говорить мова, проте її ресурси не використовуються багатьма до кінця. А саме мова має бути живим провідником між сучасною еволюцією та людиною, між Богом і тим, хто є часткою культури, бере участь у її творенні. Коли вживання мови досягне критичної маси, вона почне працювати як колосальний імпульсатор нових ідей у філософії, художній творчості, різних науках. Замало підходити до мови тільки з якихось патріотичних позицій. Нею треба скористатися як порятунком.

— **Тим більше, що ми будуємо свою державу.**

— Вісь «мова — державність» існувала завжди. Зверніть увагу, у Європі ніколи не відмовлялися від мов тих держав, які потім увійшли до якогось більшого утворення. Кілька мов є у Німеччині, Франції, інших країнах — там їх ніхто не назве навіть діалектами. Бо в кожного народу специфічне видобування думки, мислення, того, що є тлом психічного життя. Воно є ритуальним, прадавнім, ентелехійним, як казав Арістотель. І твориться не за життя однієї людини. Це справа цілого роду. У мові — порятунок. Про це треба замислитися всім, хто досі вважав, що без оволодіння рідною мовою можна стати людиною Всесвіту.

Розмову вів
Дмитро ІВАНЕНКО.

На знімку: Валерій Курінський.

Фото
Валерія ЧОВАНА.

Зверніть увагу

БЕЗ РЕКЛАМИ НЕ ПОЇДЕШ

Якщо раніше на вимогу контролерів пасажири міського транспорту показували проїзні квитки лише з титульного боку, то тепер їх треба ще й перевертати. Справа в тому, що в обіг якимось чином надійшли фальшивки. Чи то в підпільних майстрів матеріальна база слабенька, чи то вони вирішили провернути справу пошвидше, бо на звороті не видрукували рекламні оголошення, як це зробили державні друкарні.

Отож, купуючи проїзний, вивчайте його з усіх боків. Без реклами, запам'ятайте, не поїдете!

Олександр ІВАНЧУК.
Київ.

Реалії

ТО ОБІРВАЛОСЯ, ТО ПОЛЕТІЛО...

Вранці 8 квітня сотні городян, що скупчилися на тролейбусних зупинках, розмірковували: чи не застрайкував, часом, тролейбусний парк?

За повідомленнями працівників тролейбусного управління, на п'яти маршрутах машини зупинилися внаслідок аварії на лінії. «Але проблема серйозніша, — каже диспетчер Г. Слободян. — Щодня з депо виходить на 30—40 машин менше від потреби. Дошкуляють численні неполадки, адже шляхи на Херсонщині такі зруйновані, що «летять» ресори, пневмоелементи, редуктори.. А запчастин немає.».

Одне з перших розпоряджень Представника Президента по Херсонській області О. Мельникова спрямоване на ремонт шляхів у стислі строки. Воно вже почало виконуватися.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Логіка семиденки

ДЕ НА ВСІХ НАБРАТИ ЖАБОК?

«У попа була собака, він її любив, вона з'їла кусок м'яса, він її убив...»
(ідеал будівника капіталізму).

У хибності програми «мы рождены, чтоб сказку сделать былью» фундатора країни чудес не переконав навіть фантаст Уеллс. А казка добра лише дітям на ніч. Та й то не всяка. Якщо про дурня Ганса — це педагогічно. Бо дурень — він дурень і є. Конкретно не називаючи нікого, виховуєш дитину на абстрактному прикладі, як дурнем не стати. Але якщо казка про дурня Івана — біда. Лежить собі на печі роками, а брати працюють. А потім обов'язково з'являється або жаба, або риба — і дурень одружується з королівною. А той, хто працював — мудрий?.. Тому і не читали німці дітям на ніч нічого схожого на «Маніфест комуністичної партії», і взагалі ніяких маніфестів, бо знали: дурень казкою багатіє. Кусаю мертвого тигра? На жаль, чутки про загибель комунізму дещо перебільшені.

Хоч офіційно від програмової казки побудови світлого майбутнього відмовилися геть усі, проте гасло «Програму партії — у життя!» не зняли.. І створили: СПУ, СДПУ, ОСДПУ, ДемПУ, УРП... Всі ми виросли з марксового «Капіталу», проте багатими не стали. Не доросли до чогось більш серйозного — бо віримо в казки.

Я не проти ідеалів самих по собі. Але проти ідеалів, з яких складають програми партій. Неважливо — соціалістичної чи то республіканської. Всі вони всеохватні і обов'язково з перспективою світлого майбутнього. А людина — не ідеал, тому не треба її порівнювати з Богом.

Установчий конгрес Української партії шанувальників пива, який відбувся минулої суботи, явище неординарне. Нарешті відкрито об'єдналися здорові егоїсти, абсолютно позбавлені ідеалістичних комплексів. Що їм до світлого майбутнього — їм сьогодні треба жити. І вони об'єдналися з метою захищати власні інтереси — інтереси власників. Бізнесмени, ділки — одним словом, капіталісти, вони не закладали в програму загального процвітання. І це нормально: «своею собственной рукой...» А соціалісти хай про себе самі подбають. Не хочу, щоб якийсь партієць мені казав: живи, як ми кажемо — і будеш щасливий...

Щасливим ніколи не будеш. Просто пристойно жити — коли навчишся щось робити і не качати права: партіє, віддай мільйон, державо, забезпечуй швиденько соціальний захист... Всі партії — за ринок. Всі за роздержавлення. І Президент, і Прем'єр. Приймаємо «Основи...» переходу до ринку — і Указ про скасування боргів колгоспам. І нашим, і вашим? Колгоспи себе давно зжили. Про фермерів говоримо щодня. І рятуємо розбещених чиновників і ледарів, які тільки в колгоспі отримають на хліб. І працювати ніколи не навчаться.

Не треба нам казок про Івана, бо кожен хоче ним бути. А де на всіх набрати королівських донечок? І хто працюватиме на них, щоб зробити всіх Іванів багатими?

Заборгував колгосп — з молотка. Тим же членам колгоспу. Немає грошей? У кредит. Хто має руки і голову — не прогорить. Хто лежатиме на печі — хай лежить і не просить їсти.

Хочеш комусь добра — не розбещуй. Бо сяде потім на шию — працюватимеш за нього і слухатимеш про соціальну справедливість. І жахлива казка на тисячу і одну ніч ніколи не скінчиться.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Прес-центр СБУ повідомляє

ПІДОЗРЮВАНИХ У ЗЛОЧИНІ ЗАТРИМАНО

4 квітня цього року на вартового військової частини, дислокованої у Хмельницькому, вчинено напад («ГУ», № 65 від 9.04.92 р.). Злочинці заволоділи автоматом і набоями до нього. Розшук нападників і викраденої зброї вели співробітники управління служби безпеки і внутрішніх справ Хмельницької та Вінницької областей. Пізнього вечора 8 квітня оперативно-розшукова група затримала підозрюваного у скоєнні злочину жителя Могилів-Подільського Анатолія К., який до того служив у цій же частині, та інших осіб, запідозрених у співучасті. Автомат і набої вилучено. Вартовому Григорію Стельмаху, якому злочинець завдав 7 поранень сокирою, зроблено кілька операцій. Нині він у тяжкому стані.

Віктор ВАРЕНИК.

Кримінальна хроніка

ПЕРЕСОЛИВ

У радгоспі «Червона Баштанка» за один день раптом здохло 40 вгодованих свиней. Ще 1,5 тисячі ледве виходили. Розслідування встановило: отруєння сталося через те, що в корм було всипано солі десь у двадцять разів більше, ніж належало. В такий спосіб один із працівників свиноферми вирішив помститися завідуючій, з якою посварився. Прокуратура району порушила проти нього кримінальну справу. Одне слово — сам собі насолив.

Наталя БАБЕНКО.
Миколаївська область.

«СІМКИ» З ХОЛОДИЛЬНИКА

Шість новеньких «Лад» сьомої моделі зникли з радгоспного холодильника в закарпатському селі Худлово. Це приміщення тимчасово використовувало одне із спільних підприємств, яке займається збутом автомашин. «Сімки», доставлені з Угорщини, готували відправити в різні міста СНД, але злодіям вдалося випередити господарів.

Через кілька днів машини знайшли. Правда, дві з них були вже розукомплектовані. Залишається знайти і притягти до відповідальності самих крадіїв.

Ярослав ЯДЛОВСЬКИЙ.
Укрінформ.
Закарпатська область.

...уку

...БУНА» № 3

... дивовиж-
...жої дум-
...віді «Лю-
...о» Вален-
...шого Над-
...кного По-
... Хеннеке
..., яка дру-
...ері жур-
... Оксани
... «Каріта-
...

...ється про
...ть това-
...аїни. Зок
...ий спіль-
...и специа
...і семінар
... ядерної
...знищення
...лів.

... допомо-
...» друку-
...і невида-
...цина і сус-

пільство» для учнів 9-11 класів.

Журнал розповідає про мінеральні багатства України, про художника-авангардиста Федора Тетянича, вміщує репродукції його картин; а також долю унікальних пам'яток історії України; сповідь комерсанта-дилетанта про поїздку до Румунії.

Друкуються великі добірки «Ефективні лікарські рослини», «Лікують овочі», рецепти з «Лечебников» минулих століть.

Вміщено фото дачі екс-президента М. Горбачова в Криму.

«Трибуна» нагадує, що у зв'язку з різким подорожчанням паперу і послуг зв'язку ті, хто хоче одержувати журнал з другого півріччя, повинні доплатити 24 крб.

Весняні жнива

І Ківерці щедро поїли мене...

Березовий сік... Смачний він, коли настояний на смаженому ячмені, ізюмі, сухофруктах. Але ні з чим не зрівняти його прохолодної і прозорої смаковитості, яка щойно по краплинах-сльозах стекла з тіла красуні-берези. Буває це раз на рік, ранньої весни, коли легеньким морозом ще скута земля, але вже бруньки тягнуться до сонця. Тоді в лісах Волині починається промислова заготівля березового соку — своєрідні весняні жнива.

У Ківерцівському держлісгоспі в цьому році за 20—25 днів належить заготовити 800 тонн соку — 8 тисяч беріз віддадуть людям свій солод.

Разом з лісничим Ківерцівського лісництва Антоном Паламаруком ми побували в лісовому масиві, де бригада Василя Боймука заготовляє березовий сік. Помічниками у нього — Ігор Левчук і Віталій Фурман. Всі дні, коли йде заготівля, вони цілодобово знаходяться у лісі. Для них тут — спеціальний спальний вагончик, де можна зігрітися.

— Ночі холодні, — говорить бригадир, — а сік іде найкраще вночі... 12 років вартує Василь Максимович біля беріз, коли вони «плачуть». Не мислить чоловік себе поза природою...

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

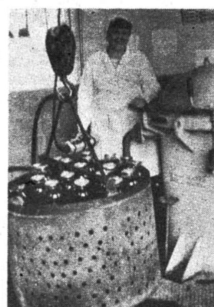

Фото
Ростислава ХВЕНЯ.

ПОГОДА

11 квітня у східній частині України, 12 квітня у Криму та Приазов'ї невеликі опади. На решті території без опадів. Вітер переважно північно-західний, 5—10 метрів за секунду. Температура вдень 5—12 градусів тепла, на заході та півдні України до 14 градусів тепла. Вночі від 3 градусів морозу до 2 тепла, в Криму 1—6 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер північно-західний, 5—10 метрів за секунду. Температура 5—10 градусів тепла.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА. Тел. 441-88-72.

Селянський щоденник

КОМУ — СЛОВО, ТОМУ І ВЛАДА

Народні депутати села Хотів Києво-Святошинського району розглянули заяви про виділення земельних ділянок під фермерські господарства. Відважились восьмеро. Усі — члени Асоціації селянських (фермерських) господарств «Урожай». Тієї самої — чий лист-звернення було нещодавно зачитано на засіданні парламенту. Йшлося в ньому про небажання місцевої влади виконувати земельні закони України...

Тоді до звернення прислухалися. Тепер же на сесії сільської Ради ще раз було вбито віру людей у земельну реформу.

А ситуація склалася так, що директор радгоспу «Хотівський» Арнольд Бедратюк, власне, не депутат, а «простий» директор головував під час обговорення фермерських справ. Звичайно, за люб'язної згоди голови сільради Ольги Євсюкової. Директор брав слово, влучно тиснув на больові точки депутатів. А вони йому добре відомі, адже майже всі — працівники радгоспу. Отже, залежні від нього.

По суті, директорові повністю вдалося протиставити радгоспові щойно народжене фермерство. Бо в нього в запасі — акціонування власності радгоспу, за якого директор та його команда залишить за собою «економічні висоти». Чого тільки не чули на тій сесії! І нема вільної землі: на 1200 працюючих і 1000 пенсіонерів радгоспу — 2000 гектарів доладних грунтів, і мовляв, на власні потреби людям землю треба. Тож тільки по 12 соток на кожного припадає.

Земельна комісія планувала виділити фермерам яри та іншу ні на що не здатну землю, що завжди була і лишається незайманою. Спересердя один з кандидатів, забравши заяву, кинув у зал: «Діла не було й не буде!». Ніхим заперечити йому. Як і депутатам, які «від щирості» виділили на решту «щасливчиків» аж по два гектари неугідь.

...Вийшовши з залу засідань, голова Асоціації «Урожай» Анатолій Старунський пообіцяв, що боротиметься. Можливо, буде, тільки ж весна від того аж ніяк не забариться.

Євген ТУР.
Києво-Святошинський район Київської області.

ПРАЦЮЮТЬ НА ВРОЖАЙ

Волинські господарства припинили своєрідний бойкот послуг райоб'єднань «Сільгоспхімії», який був викликаний шаленим стрибком цін на пальне, добрива, гербіциди. Кінець кінцем керівники господарств зрозуміли, що хоч би якими були фінансові труднощі, відмовлятись від добрив, хімічного захисту рослин — значить остаточно погубити майбутній врожай. І ось потужна техніка, яка перебувалася нерідко випадковим заробітканням на перевезенні піску, щебеню, знову повернула на поля — обприскує озимі, вносить на площах під кукурудзу і кормові буряки аміачну воду, робить вапнування грунтів, підживлення посівів і багаторічних трав. Обласна асоціація «Родючість», яка співробітничає з американською фірмою «Монсанто компані», проводить навчання по внесенню на поля гербіцидів.

Зіновій ЖИЖАРА,
кор. УКРІНФОРМ.

ФЕРМЕРСЬКА «КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ»?

Бюрократичний всеобуч

Звітні збори у колгоспі імені Мічуріна Новомосковського району закінчилися несподіваним «фінтом». Голова колгоспу Пантелій Бут сказав:

— Пропоную колгосп розпустити, замість нього створити фермерське об'єднання «Кільченські зорі». Хто за?

У переповненому клубі люди не встигли до пуття збагнути, що за цим криється. На слово спромігся єдиний — депутат районної ради Володимир Дубачинський. Голова колгоспу дурить людей, сказав він, бо коли таким чином міняти форму господарювання, то тільки нова вивіска-маска з'явиться. Землі ж бо ніхто, по суті, не одержить, фермерських прав також, а правління у старому й «згуртованому» вигляді залишиться... Та В. Дубачинському договорити не дали. Головуючий на зборах колишній секретар парткому Микола Рева обірвав його, апелюючи до присутніх:

— Усі 857 теперішніх колгоспників проголошуються фермерами, то прошу голосувати.

І швиденько підвів рису: «одноголосно». Хоч половина присутніх в розгубленому, майже шокованому залі взагалі не піднімала рук, голоси ж «проти» не рахували, кваплячись, забули обрати лічильну комісію. Далі темп ще дужче нароцували:

— Щоб добре діло не затягувати, пропонується відразу прийняти і статут нашого фермерського об'єднання...

— Але його текст задовгий, немає сенсу читати, — вийшов на трибуну юрист уже колишнього колгоспу, — краще проголосувати без обговорення.

За мить порадувалися, що й статут прийнято одноголосно. Насправді в ці хвилини зал уже починав наповнюватися тривожним гомоном. І тут стало ясно, навіщо 'поспіхом город городили. Пантелій Бут вніс свою істотну пропозицію: вважати землю поділеною пропорційно серед всіх новоспечених фермерів, відтак передачі у розпорядження сільської Ради вона тепер не підлягає. Переповнений клуб нарешті обурився (адже в Спаській сільраді лежить 15 заяв від бажаючих отримати землю), та було пізно — скринька хитро зачинилася.

Відбулася, по суті, липова, примусова фермерська «колективізація». На ділі вона нічого не мінятиме, зате владу сільської бюрократії якщо не збереже, то подовжить. В новоутворених «Кільченських зорях» залишилося знеособлення землі та засобів виробництва, залишилися і безправ'я трудівників. Де акти на право кожному володіти землею, узаконені сільрадою, і добровільна згода власників-виробників об'єднуватися?

Михайло САЄНКО,
голова обласної асоціації фермерів.
Дніпропетровська область.

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ. Садово-овочеве господарство аграрно-товарного підприємства села Великі Лучки Мукачівського району — одне з кращих в області.

Щороку тут збирають скоростиглі врожаї овочевих культур і на місцевому консервному заводі переробляють десятки тонн корисної продукції. Тому з настанням весни додалося роботи у місцевих овочівників. Заздалегідь вирощену розсаду вони розмістили на площі в 170 гектарів.

А в парниках уже дозрівають скоростиглі сорти ранніх овочів.

На фото: ветерани виробництва Ганна Степанівна Кривущенко, Олена Петрівна Кунак та Олена Іванівна Кунак.

Фото Георгія УДОВИЧЕНКА.

ЗЕМЛЮ ДІЛЯТЬ — КІЛКИ ЗАБИВАЮТЬ...

Відрядження за листом

«Батько мій загинув на самий Йордан 1945 року за вільну, незалежну Україну, про яку тепер так багато говорять. Мені тоді було два тижні. В 1952 році нас «добровільно-примусово» переселили на Миколаївщину. З того часу «перевиховували», вчили, та не змогли прищепити приязні до дармоїдів, які лишень плюндрують землю. З 15 років почав працювати...»

(З листа жителя села Молодятин Івано-Франківської області Олексія Жупника).

П'ять років тому Олексій Жупник створив у своєму рідному селі сільськогосподарський кооператив «Перше травня». Село Молодятин було неперспективне, бо віддалене від райцентру, і люди, в основному, працювали на сезонних роботах. Їздять і сьогодні, хоча роботи на землі всім вистачить й вдома. Треба лишень облаштувати справу, про яку Олексій розповідає так:

— Вже на першому році нашого існування керівництво різних рівнів заволало, що я розхитую підвалини соціалізму, відкрив «капіталістичну організацію». Тож, виходячи з поточного моменту, і мене, і кооператив треба прикрити.

Кажуть, уже тоді готували документи на ліквідацію господарства, а його директору «пахло» два роки примусових робіт. Тільки публікація в «Перці» врятувала кооператив від закриття, а Олексія Жупника від кримінали. Спрацював звичний чиновницький страх: «А раптом він доведе, що ми — неправі?»

А тим часом у господарстві вже працювало понад 500 чоловік. Збудували пилораму, теплицю, млин, викупили в побуткомбінаті сільську баню, відкрили в Коломиї свій магазин. Для газифікації села придбали труби, зробили ремонт школи та медпункту. Відкрили шість робочих цехів: швейний, столярний, розчинний, по виготовленню стінових блоків тощо.

— Маємо і своє зелене господарство, і сільськогосподарську техніку та інвентар. Чого не маємо — це землі. Вже нібито наділили, а тепер знову відібрали,— розводять руками члени кооперативу.

Торік у лютому Молодятинська сільрада закріпила за кооперативом 18 гектарів землі. У листопаді районна Рада, за клопотанням сільради, надала з масиву держлісфонду ще 12 гектарів на десять років в оренду. А 7 березня 1992 року сесія тієї ж Молодятинської сільради скасувала і своє рішення, і рішення районної Ради. Поки розбиралися що і до чого, голова сільради Костянтин Петранюк поспішив ту землю роздати. Вже й кілки позабивали, мовляв, воюйте тепер з людьми, якщо ваша ласка!

— А відібрали тому, що я виступив у районній газеті проти самозахвату земель, — пояснює Олексій Жупник. — Голова районної Ради Михайло Наконечний дивується: такого не може бути, закон зворотно не діє. А голова сільради каже: діє! У нас в Молодятині свої закони...

Розібратися у конфлікті приїжджали на місце районний землевпорядник і голова райвиконкому. Виступав на сесії сільської Ради районний прокурор, пояснюючи депутатам неправомірність їхніх дій. А голова сільради стоїть на своєму: «Як люди вирішили, так і буде».

Голову сільради Костянтина Петранюка нам разом з головним державним інспектором земель області Олександром Ковалівим так і не вдалося відшукати. В сільраді сказали: «Голова десь у полі, землю ділить. А де — невідомо». Тож довелося залишити йому ще один офіційний лист вже обласного рівня. Там ще раз роз'яснювалося: сесія сільради не має права скасувати рішення районної Ради. Виконком Коломийської райради видав кооперативу «Перше травня» всі потрібні документи на право користування землею, а тому дії голови сільради Костянтина Петранюка протиправні з усіма наслідками, що з цього випливають.

Хотілося б прокоментувати ситуацію ось такими міркуваннями. Конфлікт Олексія Жупника з головою Молодятинської сільради та його прихильниками був би рядовим, хоча й типовим, якби не одне «але». Те, як у кооператива відібрали землю, і кваліфікується як самозахват землі. А це вже проблема не тільки Молодятина і навіть не Івано-Франківської області. По всій Україні службові особи різних рівнів ділять землю, не маючи на це жодних повноважень. Причому роздають, мабуть, далеко не «за так». Підпільна ціна «сотки», кажуть, постійно зростає. З другого боку, прикриваючись «рішенням громади», дуже легко розправитися з непокірними, а нацьковуючи людей один на одного в цілому саботувати земельну реформу. Вийти з цього хаосу можна, тільки встановивши жорстку правову відповідальність службових осіб за власні дії. А правову оцінку таких «рішень» може давати тільки прокуратура. Інакше подібні спровоковані конфлікти почнуть вирішуватися з допомогою позабиваних кілків. Що важливо — прогнозувати таку ситуацію вже неможливо.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Івано-Франківська область.

ВИМУШЕНІ СПОГАДИ

З ПРИВОДУ ЛІКВІДАТОРІВ І ЛЖЕСВІДКІВ, АБО ПРО НАКЛЕП ХРІЄНКА В «ВЕСТНИКЕ ЧЕРНОБЫЛЯ», РАДІСНО ПІДХОПЛЕНИЙ «СІЛЬСЬКИМИ ВІСТЯМИ» І «ДУМОЮ»

Їй-Богу, не збирався витрачати папір на власні мемуари та ще й з приводу чорнобильських подій, які продовжують ятрити тіла і душі сотень тисяч людей. Надто болюча та пам'ять, надто скромна моя постать на тлі величезних потрясінь, привнесених в наші долі Чорнобилем. Але ж мушу, бо події того літа 1986 року повернулися нещодавно ще однією стороною, досить неприємною і, знову ж таки, болючою.

Наприкінці червня 1986 року нас, кількох студентів факультету журналістики Київського університету, зібрали в кабінеті декана. Представник Спілки журналістів України Я. Грицай запрошував пройти літню практику в редакціях газет так званої чорнобильської зони, в яких на той час склалося непросте становище з кадрами. Ми зголосилися всі.

Так я опинився на посаді кореспондента чорнобильської районки «Прапор перемоги», яка була евакуйована в Бородянку. Випускали її тоді троє — редактор М. Лаціс, завввідділом листів В. Грибовська і фотокор Гаврилов. Зважаючи на це, сюди направляли на тиждень-другий для допомоги і працівників багатьох столичних газет. Так у серпні в Бородянку приїхав на два тижні і Сергій Правденко, тоді співробітник «Радянської України».

Готуючи матеріали, всі ми, природно, відчували брак інформації. Погодьтеся, щоб писати про події в Чорнобилі і на АЕС, треба там бувати. Але їздити туди було непросто — пресу в той час там не жалували. Втім, з допомогою чорнобильських райвиконкомівців я вже зміг побувати в Дитятках, Горностайполі і проїхати з рейдом міліції по 30-кілометровій зоні. Однак, хотілося саме в Прип'ять — заспокійливим виступам міністерських охоронців здоров'я не вірилося. Правденку теж потрібні були матеріали саме звідти. Порадившись, пішли до М. Лаціса. Редактор дозволив взяти помірно забруднений радіацією редакційний «уазик» і виписав мені відрядження. У Правденка воно було ще з «Радянської України».

Пропустили нас в зону швидко — допоміг начальник КПП майор Пилипенко, з яким я познайомився під час попередньої поїздки.

У Чорнобилі довго ходили коридорами колишнього райкому, де знаходилася Державна комісія. Певно, у своїх теніскaх і босоніжках ми виглядали серед білих спецівок дивно, отож і привернули увагу відомої служби. Після прискіпливої перевірки нас таки «визнали», відпустили і направили на склад перевдягнутися в чорнобильську уніформу. Десь о 16 годині ми добилися до тодішнього першого секретаря Прип'ятського міськкому партії Гаманюка. Надвечір повернулися в Дитятки і заночували в міліцейському гуртожитку.

На ранок знову були в Чорнобилі. В приміщенні відділення сільгосптехніки, де знаходився Прип'ятський міськком, відшукали завввідділом, який відповідав за зв'язки з пресою і в минулому працював на ЧАЕС. Прізвище його, здається, Андросов.

Ми вирушили на ЧАЕС. Наш гід попередив — ніяких зйомок без дозволу. «Уазик» спинився перед входом в адмінкорпус ЧАЕС, за кількасот метрів від четвертого реактора. Андросов чимало часу ходив з нашими паперами по якихось службах і, нарешті, повів довгими коридорами на III-й енергоблок. Кілька разів нас перевзували, перевіряли сумку, а останній коридор ми де бігцем, де звичайним кроком долали у супроводі дозиметриста. Так добралися до центра управління третього блоку. Години дві говорили з операторами, фотографували їх і тим же шляхом повернулися назад.

Вже затемна ми під'їхали до КПП. Дозиметристи із зони не випустили, відправили у довжелезну чергу на дезактивацію машини. Втім, ця процедура мало чим допомогла — прилад і після цього показував більшу за норму забрудненість автомобіля. Ми запевнили, що далі Дитяток поки що не їдемо.

Ночували знову в гуртожитку. На ранок позичили бензину, помили машину і виїхали в Бородянку. Перед від'їздом я «клацнув» фотоапаратом на пам'ять наших гостинних господарів разом з Сергієм.

До речі, про фотозйомки. Ми не фотографувалися тоді на фоні якогось характерного чорнобильського пейзажу — не до того було.

— Не на екскурсії, — буркнув Правденко на мою пропозицію попозувати біля дороговказу в Чорнобилі. На жаль, як виявляється, бо сьогодні такі б знімки стали в пригоді.

Через пару днів, здавши підготовлені матеріали в Бородянці і в Києві, ми знову вирушили до Чорнобиля. Разом з міліцією проїхали залишеними в зоні селами, побували в Зеленому Мисі, Горностайполі, найближчих до зони колгоспах, збирали матеріали про роботу різних служб у Чорнобилі. Так минуло два тижні нашої спільної праці. Я на прохання М. Лаціса ще залишився в Бородянці і та моя практика закінчилася аж в середині вересня.

І ось на початку березня цього року співробітник «Голосу України» М. Хрієнко подзвонив мені на роботу і ми зустрілися. Його «напередодні чорнобильської річниці цікавили факти про журналістів, зв'язаних з тими подіями». Я переповів колезі все, що пам'ятав, детально і з подробицями, як він і просив. І про нашу роботу з Правденком і навіть про те, яким фотоапаратом я робив знімки на III енергоблоці. Передав йому два примірники газети з матеріалами про ЧАЕС.

А нещодавно у багатотиражці «Вестник Чернобыля» зустрічаю статтю того самого Хрієнка під таким собі суперзаголовком — «Лжеликвидаторы». Виявляється, С. Правденко в Чорнобилі ніколи не був і матеріали писав «зі слів очевидців». Чого-чого, а такого я не чекав! Тоді, в 1986 році, не тільки Правденко, Білик, Бровченко, а й сам Хрієнко працювали в одній газеті — «Радянській Україні». Хрієнко не міг не знати, що його колеги їздили в Чорнобиль. Читав же він, не міг не читати їх публікацій з зони. Більше того, напередодні наклепницької публікації він записав мої спогади. Виходить, я говорив неправду?

І досі не можу збагнути, для чого Хрієнко свідомо пішов на наклеп. Я зателефонував М. Лацісу, який трудиться зараз у Вінниці:

— Читали у «Вестнике Чернобыля» статтю «Лжеликвидаторы» та її виклад у «Сільських вістях»?

— Ні, не читав. А про що там?

Я переповів.

— Але ж це брехня, — обурився Микола Петрович. — Кілька місяців тому отой самий Хрієнко зустрічався і зі мною і теж розпитував про ті часи. А тепер, виходить, перевернув все з ніг на голову! Задля чого?..

Отже, Хрієнко і від Лаціса знав правду, а написав брехню. Це й змусило мене написати ці спогади.

Звичайно, журналіст може помилятися. Але вперше в житті я зустрічаюся з тим, коли знаючи правду, журналіст пише неправду. І знаходяться газети, які те друкують... Ось і «Дума», є така газета, приєдналася до розповсюдження наклепу.

Але ж є ще ми, журналісти-чорнобильці. Ми знаємо, хто з нас, як і де працював тоді. Я не ставлю якогось знака рівності між тими, хто руками скидав з даху смертоносні уламки чи вгризався в розпечену землю під реактором і журналістами, ні — не може бути порівняння. Однак і ми дещо бачили на власні очі, писали про побачене. Ми були там. Ні я, ні Сергій, ні інші тоді, в 1986 році, не вважали себе ліквідаторами. Ми просто намагалися писати правду, наскільки це було можливо на той час. І тільки майже два роки тому, коли було прийнято відомий закон про захист чорнобильців, ми дізналися, що маємо право на відповідні посвідчення і якісь пільги. Втім, я не маю їх і досі, бо теж не турбувався тоді про відповідне оформлення документів, вважаючи, що головне для журналіста — його публікації з місця події.

Олександр БІТТНЕР,
кореспондент тижневика «Промінь».
Київ.

* * *

А ось те саме фото, про яке я згадую в спогадах. Сергій Правденко разом з працівниками міліції, які давали нам прихисток. Вже одна біла форма говорить сама за себе, бо її можна було отримати тільки в Чорнобилі.

Фото автора.

Банк визначився і має свої «Основні напрями...»

«З ЧИСТОГО АРКУША починає роботу Національний банк України». Саме так охарактеризував сьогоднішню ситуацію щойно призначений голова правління НБУ В. Гетьман. На засіданні правління, куди було запрошено представників комерційних банків, обговорювалися основні напрями грошово-кредитної політики України і питання, пов'язані з валютним регулюванням. Ось основні тези зустрічі:

1. У найкоротший термін ми маємо створити власну грошову систему. Одне з найголовніших завдань — домовитися про розрахунки з державами рублевої зони ще до введення в обіг гривні.

2. Вихід з рублевої зони має відбуватися «плавно», першим кроком на цьому шляху стане конвертація купона. Рублі на рахунках підприємств автоматично продаватимуться банкам за купони, а потім уже за ті ж купони можна буде купити рублі (за відповідним курсом) для здійснення імпортних операцій.

3. Для того, щоб українська валюта була стійкою, необхідно стабілізувати грошово-кредитну систему до введення цієї валюти, а саме:

кредити комерційним банкам видавати під один і той же відсоток для всіх, причому цей відсоток має поступово знижуватися;

сьогоднішнє превалювання короткострокових кредитів розвалює економіку. Треба стимулювати довгострокове кредитування;

необхідно йти по лезу бритви: проводити політику обмеження попиту (стримувати емісію) і одночасно не обмежувати занадто грошову масу;

кредити (кредитна емісія є первинною, а готівкова — похідною) мають бути цільовими і спрямованими на зменшення витрат виробництва. Банки віднині мають наглядати за використанням кредитів. Це стосується насамперед 50-мільярдного емісійного кредиту (так званого «повітряного», тобто відверто інфляційного), який незабаром розподілятиметься між комерційними банками (під низькі відсотки).

4. Власної валютної політики як такої ми не маємо і, мабуть, не скоро матимемо. Насамперед тому, що в Україні немає фахівців відповідного профілю і спеціальної техніки, а отже й валютного ринку.

5. Операції з рублями скоро теж можна буде віднести до валютних.

6. Встановлювати курс купона до рубля нині ніяк не можна — це означатиме вихід з рублевої зони з непередбачуваними наслідками, бо ми ще не готові.

Отже, акценти розставлено. Звичайно, цей факт сам по собі має велике значення, оскільки раніше далі від загальних слів не йшло. Проте, незважаючи на прагнення правління НБУ робити справу цивілізованими методами, певності в тому, що це буде зроблено як слід, немає. Адже лишається багато проблем, які Національний банк власними силами розв'язати не може.

Скажімо, таке принципове положення: на території держави має обертатися одна валюта. Нині ж, згідно з Указом Президента, будь-яке підприємство має право торгувати за долари й марки. На щастя, розповів В. Гетьман, вдалося обмежити в часі цю ситуацію. Так буде тільки до моменту введення гривні.

Щодо встановлення курсу української валюти до інших (крім рубля), то сьогодні це робиться на основі даних Центрального банку Росії. Наш валютний ринок перебуває в зародковому стані і останні акти виконавчої влади цей стан тільки погіршують. Адже тим самим Указом право на відкриття валютної біржі було надано Українській фондовій біржі, в той час, як ці питання належать до виключної компетенції Національного банку. А здійснювати валютні операції взагалі мають право тільки ті дилери; які мають його ліцензію (а за нею поки що ніхто навіть не звертався).

Всі питання (а їх, погодьтеся, досить багато) треба (і планується) вирішувати дуже швидко. По-перше, невдовзі на розгляд Верховної Ради України буде подано Закон про валютне регулювання. По-друге, буде вжито заходів до підписання міжбанківської угоди країн СНД про припинення змагання з обсягів емісії. По-третє, невдовзі підприємствам буде вигідно експортувати свої товари, а не обмінювати на засадах бартеру.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

● 100 рядків для проблеми

КУДИ ЛЕТИМО?

Минулорічний візит Президента США Джорджа Буша до Києва змусив добряче попріти чуби колектив аеропорту Бориспіль. Як не мудрували авіатори, а «Боїнг» Президента ніяк не втискувався в перонну площу. Вихід знайшли, але прецедент ще раз висвітив катастрофічну проблему: аеропорт може бути закритий будь-якої хвилини з усіх, які тільки можливі, причин.

Так, аеропорт діє, але виключно на ентузіазмі колективу. Зведений тридцять років тому, він морально застарів ще коли розрізали червону стрічку.

Справа в тому, що Бориспіль має дві злітно-посадочні смуги. Одна споруджена 1949 року, інша — 1970-го. Обидві не розраховані на посадку літаків Іл-62. Правда, зважаючи на скруту, Борисполю дозволено приймати ці лайнери на нову-стару смугу, але не більше двох на добу і то лише до 95-го року. А «Авіалінії України» чомусь придбали сім таких літаків...

Заради справедливості слід сказати: і керівники аеропорту Бориспіль, і тодішнє управління цивільної авіації, а зараз об'єднання «Авіалінії України» не давали спокою ані колишній Раді Міністрів республіки, ані Міністерству цивільної авіації СРСР. Правда, з цього нічого не вийшло. Тепер же бездіяльність може погано закінчитись.

Так, Бориспіль вимагає значних капіталовкладень. Бо, наприклад, реконструкція лише однієї злітно-посадочної смуги обійдеться близько мільярда рублів. Причому справа не лише в нестачі грошей, а й у обладнанні, яке доведеться купувати за кордоном. А аеровокзальний комплекс, за котрий соромно вже не лише перед зарубіжними гостями, а й перед своїми, які й не таке вже бачили! До того ж він уже не в змозі справитися з пасажиропотоком, особливо ж міжнародний сектор.

Розумію, що в Кабінеті міністрів України на руках десять пальців, і всі вони болять однаково. Але рішення слід приймати негайно, бо втрачається час. Нема грошей, нема валюти?

Але ж і розвиток зовнішньоекономічних зв'язків України немислимий без пристойного аеропорту, який (теж є одним із джерел надходження валюти. То, можливо, варто прислухатися до пропозиції авіаторів про створення акціонерного товариства «Бориспіль», членами якого стали б усі, хто має гроші, ресурси, землю, технології чи яку іншу власність? І не лише українські, а й зарубіжні інвестори, як це робиться у всьому світі. І хай би потім багате підприємство «Бориспіль» платило уряду відповідні податки.

А поки що аеропорт Бориспіль працює в аварійно-збитковому режимі. До кінця року втрати сягнуть чотирьох мільярдів рублів.

Куди ми летимо?

● Блиск і злидні киян

В ЧЕРЗІ ЗА КУСНЕМ ХЛІБА...

Щодня будинок № 16 по вулиці Рози Люксембург, де міститься міський дитячий Фонд, штурмують громадяни, під опікою яких — від одного до п'ятьох малюків. Так склалося, що багатодітні сім'ї і сироти виявились найбільш незахищеними. Таких у Києві майже 10 тисяч. Гуманітарної допомоги на всіх не вистачає, хвиля спонсорства вляглася, а бізнесмен до Фонду не доїжджає.

...І ЗА ДІАМАНТАМИ

Менше тижня у ювелірному магазині «Каштан» пролежали дві пари сережок з діамантами, виконані у єдиному примірнику. Їх ціна притягувала і відштовхувала: 28 тисяч карбованців.

Купуючи прикраси, невідомий усміхався:

— Для дочки і дружини...

Сергій ВУСАТИЙ.

● Київські чутки

Як у кіно, тільки без стрілянини

— Чули? Експортно-імпортний банк збанкрутував! І чому: колишній керуючий Валентин Терпило, прихопивши кілька десятків мільйонів валютою, чкурнув до Австралії. Всі про це говорять...

З'ясовую ситуацію в банку:

— Навпаки, набираємо сили. Вже маємо прибуток — 100 мільйонів рублів. Встановлено кореспондентські зв'язки з 40 зарубіжними банками, укладено кредитні угоди з німецькими банками. А з Валентином Павловичем Терпилом можете поговорити.

— Чкурнув до Австралії? — перепитав він.— А чому не до Нової Зеландії?

— Чим зараз займаєтеся?

— Мені запропонували посаду заступника керуючого Національним банком України.

Майже детективна історія

Якщо точніше, то детективом тут не пахне. Швидше нашою необов'язковістю, до якої ніяк не звикнуть іноземці. Проте й у таких «вивихнутих» ситуаціях є свої шедеври, не захоплюватися якими не можна: буває ж таке!

Так сталося і з наданням приміщення торговому представництву Угорщини в Києві. Спочатку колишня Рада Міністрів республіки прийняла рішення про надання цій установі будинку № 39 по вулиці Рейтарській. А тодішній виконком Київради передав його під представництво... іншій державі. Незважаючи ані на угоди з печатками, ані на слово державних людей...

І Рада Міністрів відмінила своє ж рішення. А місто за півтора року цієї тяжби втратило десятки тисяч доларів.

● Буває ж таке!

Але, як кажуть, хто старе згадає... Тому Київське управління по обслуговуванню консульського корпусу склало нову угоду з торговим представництвом Угорщини про оренду будинку по вулиці Стрілецький, 14—16, зі свого балансу. А Кабінет міністрів України своїм рішенням віддає це приміщення Мінвугілляпрому...

Схоже на детектив? Якби ще й при цьому місто з грудня 1990 року не втратило 220 тисяч 526 доларів орендної плати. Довелося шукати компроміс: Мінвугілляпром поступився трьома поверхами, але ніяк не знайде місця для своїх чотирьох кабінетів, що залишилися на «чужій» території. Правда, він не сплачує за це ані шеляга в міську казну.

Прошу прокоментувати цю історію торгового представника Угорщини пана **Беркі:**

— Сподіваюсь, що ця історія, яка триває вже майже три роки,— непорозуміння,— дипломатично відповів пан Беркі.— Але я оптиміст. Сподіваюся, що проблема буде все ж розв'язана.

Співробітник управління по обслуговуванню консульського корпусу Олександр Кінзерський теж був лаконічним:

— Так сталося тому, що навіть подібні проблеми у нас вирішуються на рівні розуміння ЖЕКу: не виконали рішення, ну й не виконали. Зараз це питання розглядає Представник Президента...

ПРО ВСЕ

● Виконком Залізничної райради наближається до реєстрації тисячної комерційної структури. Плідно працює лише 600, але віддача відчутна: торік вони внесли в бюджет району 13 мільйонів карбованців, по 300—400 щомісяця переказують сиротам.

* * *

● Бажання пізнати секрети екстрасенсорики і довідатись, як обійтися без сиру і ковбаси, привело мешканців Дарницького району в бібліотеку імені Маяковського. Цього разу «урок» вела екстрасенс Людмила Науменко. Кажуть, після сеансу багато хто відмовився вечеряти.

* * *

● Клієнти медвитверезника, що по вулиці Ярославській, 13, одностайно висловили свій протест з приводу... прогнилих наскрізь стін і стелі побутових приміщень. Поки що він мав вигляд усної заяви, але не виключається і страйк.

* * *

● Минулої неділі мале підприємство «Марія» призначило місту побачення з Марією у Гідропарку. Тут кожен мав змогу поділитися усім, що йому відомо про це ім'я. У виконанні поетів Михайла Ткача, Тетяни Майданович, камерного хору «Оранта», лауреата республіканського конкурсу виконавців Тетяни Негрій, багатьох інших відомих колективів і діячів мистецтв лунала у парку осанна Богоматері на ім'я Марія.

* * *

● Нічне кафе при ресторані «Столичний» у ніч з 7-го на 8 квітня одержало найвищий виторг за тиждень свого існування — 4,5 тисячі рублів. Коньяк і лікери пішли під фірмову закуску.

* * *

● Городній інвентар, трубопровідну арматуру, фундаментні блоки ФБС-3, слюсарний інструмент, кухонні та інші меблі запропонував магазин по вулиці Алма-Атинській, 74, який відкрив Дарницький вагоноремонтний завод.

* * *

● У Київському аеропорту Бориспіль затримано жительку Дніпропетровська з «колекцією» виробів із золота і срібла майже на 43 тисячі карбованців. Авіаквиток гарантував посадку в Німеччині, але митна служба так не думала.

* * *

● Кілька днів свята любителям балету влаштувала трупа з Мюнхена, яка приїжджала до Києва на запрошення театру «Дружба».

Глядачі подивилися балетну виставу «Сон літньої ночі» на музику Мендельсона-Бартольді та Карла Орфа, а також одноактні балети «Пеліас і Мелізанда» та «Фрекен Юлія».

* * *

● Якщо ви приїхали до Києва, вам ніде ночувати і у вас є гроші, їх легко можете примножити або позбутися в залі ігрових автоматів по вулиці Прорізній, 6, який працює протягом ночі.

* * *

● Виявляється, безробіття в Києві не таке страшне, як його малюють. Як повідомили в управлінні з праці та соціальних питань міста на ринку праці сьогодні потрібні 9,1 тисячі чоловік. Інша справа, чи потрібна твоя професія...

* * *

● У столиці України функціонує 18 підприємств торгівлі, в яких можна придбати товари лише за вільно конвертовану валюту. І власники цих магазинів на життя не скаржаться: покупців стає все більше.

● Сюрпризи

І все ж таки він є

На київських автозаправках запанувало радісне піднесення — розпочато продаж бензину за вільними цінами — 13 карбованців за літр. Не вистачало лиш веселого передзвону фужерів, як годиться перед дорогою.

Фото Укрінформ.

Подорожчає дорога на дачу

Дорога подорожчає для усіх, хто діставатиметься на присадибні ділянки теплоходами приміського сполучення. Наскільки — пасажири довідаються 15 квітня, у день відкриття навігації.

Ще один сюрприз — кількість теплоходів і рейсів скоротиться вдвоє, бо Річфлот тільки торік зазнав на цих лініях майже три мільйони карбованців збитків.

Нас стане більше?

Жіноцтво столиці одержало сюрприз від управління охорони здоров'я: відтепер відома усім гінекологічна операція в державних лікувальних установах коштуватиме до 270 карбованців.

● Що почім?

ПРАЦЮЄМО НА ЛІКИ

— Тобі, голубе, від голови чи від попереку? — запитали мене у спину, але я вже не чув, приголомшений асортиментами і цінами провізорів чорного ринку.

«Анальгін» (у пігулках) — 10, «Родедорм» у (пігулках) — 50, «Спазмалгін» (у пігулках) — 30, «Димедрол» — 25, «Ноотропіл-форте» (12 капсул) — 25, «Регідрон» — 30, «Клафоран» (у ампулах) — 60 за штуку, «Гемодез» (400 г) — 1000, церебролізін (в ампулах) — 1000 за 10 штук, «Стугерон», «Пірацетам» (в пігулках) — 15 за упаковку, «Ессенціале» (в ампулах) — 100 за 5 штук, «Но-шпа» (в ампулах) — 25 за штуку. Гірчичники — 10 за 20 штук, «Тампакс» — 100 за упаковку, запобіжні засоби — 10 за штуку, «Нафтізін» — 20 за скляночку...

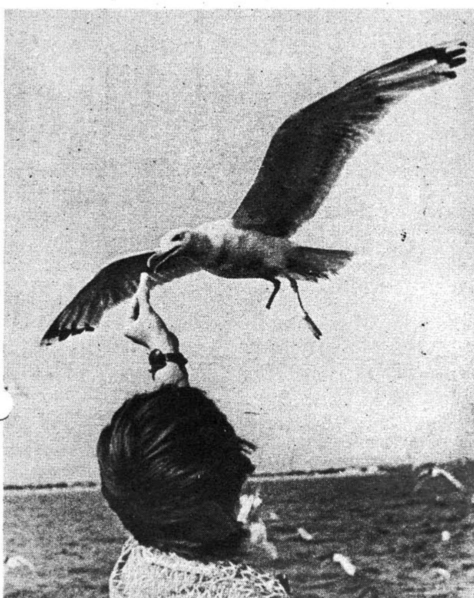
Півгодини вистачило на те, щоб переконатися: аптека помітно поступається базару і в асортименті, і в кмітливості. Непомітно для себе опиняюсь знову віч-на-віч з продавцем. Виймаю червінець й кажу: «Від голови, прошу ласки...».

Сергій МИКОЛАЄВ.

Сторінку підготувала Валентина ПИСАНСЬКА, власний кореспондент «Голосу України» по Києву і Київській області.

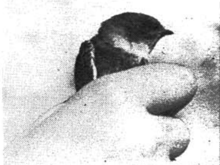
Телефон корпункту 228-33-24.

УСІ МИ З ОДНОГО КОВЧЕГА

Ринок вишкрібає останні шеляги з наших кишень. На вулицях, біля церков знову з'явилися жебраки. Нелегко стало й домашнім тваринам: за браком зайвого, та й не зайвого, шматка власники поспішають розпрощатися із своїми улюбленцями...

Маленький Принц з казки Сент-Екзюпері просив пілота намалювати йому баранця усміхненим. Усмішка, за його переконанням, є ознакою доброти і злагоди.

Вогники суму і відчаю світяться нині в очах братів наших менших. Та, навіть зраджені, вони все-таки оглядаються на людей, ніби докоряючи: «Ми ж були друзями...»

...Багатьом покинутим напризволяще тваринам дали притулок працівники Чернівецького відділу державтоінспекції. В одній з чернівецьких шкіл діти створили загін по наданню невідкладної допомоги викинутим на вулицю чотириногим друзям. У деяких колгоспах за браком кормів пускають під ніж коней, а керівник селянської спілки з Ропчі Сторожинецького району Георгій Максим'юк у ці скрутні часи утримує велику конеферму. Орловські рисаки, ваговози, гуцульські коні — і тяглова сила, і породистий молодняк, і радість людям. Сільські хлопчаки навчаються верховій їзді у кінноспортивній школі, кіньми їдуть до шлюбу наречені, коні везуть немовлят до храму на хрестини...

Пам'ятаймо правило Маленького Принца: баранець має бути усміхненим, а планета — прибраною. Виконуючи Боже повеління, Ной колись врятував на ковчезі і все суще на землі. Кого врятуємо ми!

Василь БАБУХ.
Фото автора.

Експрес-новини

Роман ПОПАДЮК, призначений Президентом США Дж. Бушем першим американським послом в Україні, заявив, що в разі затвердження його кандидатури сенатом він вбачатиме своє головне завдання в тому, щоб сприяти «подальшому проведенню економічних реформ і укріпленню наших двосторонніх відносин».

* * *

Прем'єр-міністр Великобританії Мейджор заявив про перемогу очолюваної ним партії консерваторів на загальних виборах. Згідно з попередніми даними, торі зберегли більшість у парламенті країни. Лідер лейбористів Кіннок офіційно визнав поразку своєї партії.

* * *

Конгрес Перу, зміщений президентом Фухіморі, провів таємне засідання, на якому обрав другого віце-президента Гарсію новим керівником країни. Тим часом Фухіморі звільнив з посади десятки суддів, які, за його словами, є продажними або упередженими. Серед звільнених — 13 членів колегії Верховного Суду та всі члени Трибуналу у справах захисту конституційних прав.

* * *

Колишній сенатор США Тсонгас заявив, що не відновить своєї передвиборної кампанії для обрання кандидатом у президенти від Демократичної партії, незважаючи на те, що він здобув значну кількість голосів на попередніх виборах. Таке рішення може посилити позиції передового претендента-демократа Клінтона. Однак Тсонгас не сказав, чи підтримає він Клінтона і чи прийме пропозицію стати кандидатом у віце-президенти.

* * *

У Будапешті відкрилося засідання Європейського банку реконструкції і розвитку, на якому обговорюється торгово-фінансове майбутнє Східної Європи і колишнього СРСР.

* * *

Учора в Брюсселі розпочалася зустріч начальників генштабів і представників командування збройних сил країн НАТО і членів колишнього Варшавського Договору. Одна з головних тем дискусій — становище у збройних силах СНД і статус ядерного арсеналу колишнього Радянського Союзу. На нараду були запрошені всі країни СНД, однак Україна, Казахстан, Киргизстан, Молдова і Узбекистан заявили, що не пришлють своїх представників.

* * *

Всесвітній банк оголосив про надання Угорщині кредиту на 200 мільйонів доларів для прискорення процесу приватизації державних підприємств. До кінця 1994 року Угорщина планує передати в приватні руки більше як половину державних фірм.

* * *

Учора до Югославії відбула група чехо-словацьких військовослужбовців, яка приєднається до миротворчого контингенту ООН. У неділю чехо-словацькі військові мають зайняти позиції в Хорватії.

* * *

Виступаючи по «Радіо Тірана», новий Президент Албанії Беріша висловив упевненість, що албанський народ використає енергію, за допомогою якої було повалено комуністичний режим, для побудови справжньої демократії.

Крапку поставлено

ФІАСКО АГЕНТА КДБ

12 листопада минулого року газета «Республіка» опублікувала «Ультиматум агентові КДБ «Юозасові», в якому звинуватила депутата ВР Литви В. Чепайтіса в добровільному співробітництві з органами КДБ. У відповідь Чепайтіс заявив, що він ніколи не був агентом КДБ.

Газета «Летувос айдас» (орган парламенту та уряду Литовської Республіки) надрукувала його звернення до Генерального прокурора Литви: «Прошу вас, враховуючи інтереси держави, з'ясувати, яким чином газета «Республіка» одержала документи та аудіозапис, перевірити їх аутентичність, а також вирішити питання про кримінальну відповідальність осіб, які пред'явили цей матеріал».

24—25 березня Верховний суд Литовської Республіки розглядав цивільну справу В. Чепайтіса. Він мав остаточно встановити: чи співробітничав останній з КДБ.

Парламентська комісія констатувала, що співробітництво В. Чепайтіса з КДБ було свідомим. Про це повідомив голова комісії Б. Гаяускас. У слідчого К. Бетінгіса, який безпосередньо займався справою «Юозаса», також не викликає сумнівів той факт, що Чепайтіс свідомо, без будь-якого примусу давав КДБ необхідну інформацію усно і письмово з 1963 по 1990 роки.

Колегії в цивільних справах Верховного суду Литви було передано більше 80 сторінок матеріалів слідства, агентурні доноси. Чепайтіс звернувся до кількох адвокатів, але жоден з них не погодився відстоювати його права.

«Моя справа з самого початку має неправовий характер, — сказав у залі суду Чепайтіс. — Комісія спиралася виключно на фальсифіковані органами КДБ документи, а також на публікації в пресі, яка не відзначається об'єктивністю». На його думку, у висновках парламентської комісії і прокуратури багато неточностей, неправильно трактуються факти. Співробітники КДБ його допитували, але добровільно він ніякої інформації їм не давав.

На запитання адвоката, який представляв інтереси парламентської комісії, Чепайтіс найчастіше відповідав «не пам'ятаю», «не знаю» та «не вистачає доказів». Після заслуховування матеріалів слідства та висновків прокуратури суддя оголосив: «Верховний суд Литви підтверджує той факт, що депутат ВР Литовської Республіки добровільно співробітничав з КДБ СРСР. Рішення остаточне і касаційному оскарженню не підлягає».

Так що епопея Чепайтіса — «Юозаса», яка затягнулася майже на п'ять місяців, завершилася.

Микола СТАНОВИЧ.

Вістки з діаспори

СВОГО НЕ ЦУРАЮТЬСЯ

Український культурний центр відкрито нещодавно у литовському місті Клайпеді. На урочистостях, присвячених цій події, побувала делегація із Києва. Посланці столиці України передали у подарунок новоствореному осередку бібліотечку українських книжок для місцевої недільної школи. Зі словами вітання до присутніх звернувся член делегації, представник товариства «Україна» Олексій Романчук.

Відкриваючи центр, голова клайпедської міськради Вітаутас Чапас зазначив: «У Литві створено всі умови для духовного відродження й гармонійного розвитку різних національностей. Права українців, як і права інших національних меншин, надійно захищені литовською державою».

Протягом півгодини на дзвонах клайпедського карільйону лунали мелодії українських пісень. А закінчилися святкування концертом у будинку консерваторії, що його підготувала українська громада.

Володимир ЩЕРБИНА.

Знімок Володимира ЩЕРБИНИ та Олексія ВАЩЕНКА.

А як у них!

«З КОТОМ — НЕ ПОВЕЗУ»

Вулицями французької столиці бігають нині близько 14 тисяч 900 таксомоторів. У всій Франції їх 35 тисяч. Столичне таксі видно здалеку: на даху машини закріплено надпис, що світиться: «Паризьке таксі». Належність до паризького цеху дає право обслуговувати пасажирів не тільки у столиці, але у 24 довколишніх комунах. Працюють місцеві таксисти багато — в середньому по 50 годин на тиждень, а заробляють не дуже — в середньому сім тисяч франків. Розподіляються вони на чотири категорії: ті, хто займаються приватним возом на своїх машинах (їх переважна кількість), ті, хто наймає автомобіль, потім кооператори і, нарешті, ті, хто працює у спеціалізованих фірмах, одержуючи зарплату — 25 процентів від доходу. Останніх у Парижі — меншість.

У водія є права, які обіцяють певну вигоду. Так, він може відмовити клієнту в обслуговуванні з приводу його неохайного вигляду чи тому, що той п'яний, а також якщо потенційний пасажир намагається сісти в машину зі свійською твариною. Це дає паризьким таксистам можливість «вибирати» вигідних клієнтів (тих, хто може дати на чай, а чайові, згідно правилам, відносяться до чистого заробітку водія), однак будь-яка погано мотивована відмова багата на наслідки. Клієнт має право поскаржитися у поліцію, і тоді нелюб'язний водій стане перед дисциплінарною комісією, де рішення приймається у кінцевому підсумку поліцейським префектом. Він може попередити таксиста чи покарати його, заборонивши їздити протягом певного строку. Як правило, у таких випадках водія позбавляють права працювати 10—15 днів.

І на закінчення: хто працює у паризькому таксі? В основному іммігранти. Ця традиція повелася з часів вигнання російського дворянства революцією 1917 року. Втративши своє надбання, багато хто з дворян стали зразковими паризькими таксистами, яких досі згадують і місцева преса, і рідкі старожили. Нині серед місцевих таксистів практично немає росіян, але багато арабів, португальців та іспанців.

Олександр КРИВИХ.

Одним абзацом

НЕ ВИСТАЧАЄ КОШТІВ НА П'ЯНИЦЬ

Рішенням Міністерства внутрішніх справ Киргизстану в республіці ліквідовано медвитверезники. Основна причина такого кроку — дефіцит коштів для їх утримання.

НІЧОГО НЕ ЧУЄ, НІЧОГО НЕ БАЧИТЬ

Колишній лідер російських комуністів Іван Полозков продовжує вірити, що в компартії є майбутнє. Нещодавно він заявив: КПРС буде існувати, а коли закінчиться правовий розгул, то партія заявить про себе. За словами Полозкова, компартія ніколи не переступала межі закону...

ПРИЇДУТЬ СЕСТРИ МИЛОСЕРДЯ

Баптистська церква американського міста Мемфіс передала Узбекистану 38 тисяч доз вакцини від поліомієліту. Через два місяці прибуде наступна партія медикаментів. Очікується також, що до республіки приїде група американських медсестер, які виявили бажання взяти участь у цій акції милосердя.

ДЕ ДИПЛОМАТИ, ТАМ І БІЗНЕСМЕНИ

Договір про встановлення дипломатичних відносин підписано в Ризі главами зовнішньополітичних відомств Латвії та Білорусі. У Міністерстві з морських справ Латвії білоруські представники обговорили питання можливого використання портів Вентспілса та Лієпаї для транзиту багажів.

БУЛО СПІЛЬНЕ — СТАЛО ЇХНЄ

Армія і флот Росії налічуватиме близько півтора мільйона військовослужбовців. Найближчим часом усі частини і з'єднання колишнього СРСР, дислоковані на території Росії, Німеччини, Польщі, Прибалтики, Монголії та Закавказзя, перейдуть під юрисдикцію Федерації.

Без коментарів

НЕ ОБРАЗИТИ Б АЛКСНІСА...

Перший заступник міністра внутрішніх справ Латвії Андріс Старіс одержав листа від головного редактора московської «Независимая газета». У ньому міститься прохання розглянути питання про видачу закордонного паспорта колишньому народному депутатові СРСР, полковникові Північно-Західної групи військ Віктору Алкснісу у зв'язку з тим, що його запрошено на міжнародний форум «Куди йде Схід», який відбудеться 22 квітня у Парижі.

Редакторові газети направлено таку відповідь: **«З жалем змушені повідомити, що оформити виїзд офіцера Північно-Західної групи військ В. Алксніса до Парижа не видається можливим, оскільки це робиться тільки за заявками установ та організацій Латвійської Республіки. Оформлення виїзду за кордон осіб, які перебувають на військовій службі в інших державах, поза нашою компетенцією. Слід зазначити, що В. Алксніс не визнає Латвійську Республіку, тому оформлення документів може його образити».**

Олекса КОЗАЧЕНКО.
Рига.

Подія тижня: коментар спецкора міжнародного відділу

ТОЙ ПРАВИЙ, ХТО «ПРАВИЙ»?

Доволі істотні зміни у розстановці політичних сил — це тема, яка привернула до себе найбільшу увагу за останні дні в кількох найвпливовіших державах Європи. Триває обговорення результатів регіональних виборів у Франції. Відбулися парламентські та земельні вибори відповідно в Італії та Німеччині...

Аналізуючи ці події, важко не помітити двох основних тенденцій: правлячі партії і блоки, зокрема у згаданих трьох країнах, після довгочасного перебування біля державного керма втрачають провідні позиції, а дедалі більшу підтримку виборців одержують праві угруповання. Чому?

Передусім згадаймо, що в Європі сьогодні триває широкий і копіткий процес створення єдиного політико-економічного простору. Але одночасно в країнах, які завжди вважалися благополучними, зростає невдоволення тим, що правлячі сили дедалі частіше показують свою неспроможність розв'язати внутрішні проблеми, зокрема соціальні: зростання безробіття, інфляції, нестачу державного житла, відсутність гарантій збереження національно-культурної самобутності народів у «новій Європі».

Саме в цьому й полягає благодатний грунт для поширення гасла: «В усьому винні іммігранти! Це вони займають наші робочі місця й квартири! Це вони своєю асиміляцією підривають нашу культуру!» Недаремно такі «тези» праві зробили основними в своїх політичних програмах. Правда, серйозних довгострокових концепцій вони не пропонують (можливо, не вистачає досвіду). Але в умовах, коли населення розвинутих держав із занепокоєнням очікує величезну хвилю «економічних біженців» зі Сходу, гасла націоналістів спрацьовують. От і віддають за них свої голоси фермери, які бояться розоритися, робітники, яких викидають з підприємств, молодь, яка хоче «пограти м'язами» і знайти собі місце в суспільстві, малі й середні підприємці, військові й поліцейські, бо вони прагнуть встановити «залізний порядок».

Але не слід вважати, що нинішній націоналізм «зациклився» лише на іммігрантах. Якщо придивитися, то помічаєш, що він часто має, так би мовити, регіональну основу. Тобто його лідери завойовують серця виборців саме в тих землях чи областях європейських країн, де добре розвинута економіка. Приміром, саме в північних районах Італії зросла і змогла зайняти четверте місце по країні серед основних політичних партій «Ліга Півночі», яка, крім висилання іммігрантів, виступає за автономізацію регіону, надання йому широких прав самоврядування: «Ми не хочемо годувати бідний Південь!». Схожа ситуація складається й на півночі Іспанії — в Країні Басків та Каталонії, а також в бельгійській Фландрії.

Створення «Європи регіонів» — справа вже сьогодення. Але деякі з цих регіонів хочуть гарантувати собі таке становище в майбутньому федеративному устрої єдиного континенту, яке дало б можливість «побудувати окремий хутір неподалік великого села», щоб не втратити свого обличчя. І тут праві націоналісти грають перші ролі...

Ми звикли вважати, що Західна Європа — земля спокійна й миролюбива. Але те, що від виборів до виборів праві завойовують дедалі більше місця в її політичному спектрі, свідчить: Європейське співтовариство — не панацея від проблем, пов'язаних з націоналізмом. Чи зважать на це ті, хто будує європейський дім?

Олексій ЄВСІКОВ.

Погляд

НА ПРИРОДУ... З ЛІНЗОЮ

Японія — країна виключно бідна з погляду природних енергоносіїв. Можливо, саме через це тут нерідкі розробки проектів з використання альтернативних джерел енергії. Поки окремі інститути й компанії провадять пошуки промислового використання енергії сонця й вітру, японські ентузіасти дивують співвітчизників і закордон своїми винаходами у цій галузі.

На знімку: похідна кухня, винайдена токійцем Сіндзі. Для підсмажування м'яса Сіндзі-сан використовує лінзу діаметром 1,4 метра й три міліметри завтовшки.

Фото ІТАР-ТАРС.

Власкори повідомляють

● *Мінськ*

А ГЕНЕРАЛ ВІДМОВИВСЯ...

У Мінську підписано угоду «Про спільні дії при виникненні загрози суверенітету Республіки Білорусь». Підписи під нею поставили: Голова Верховної Ради республіки Станіслав Шушкевич, міністр закордонних справ Петро Кравченко, голова республіканського КДБ Едуард Ширковський, виконуючий обов'язки міністра оборони Петро Чаус, лідер білоруського Народного фронту Зенон Позняк та деякі інші. Там же було створено антикризовий комітет (АКК). Це рішення передбачає тимчасове згортання політичного протистояння в республіці з метою протидії зовнішнім руйнівним силам. Угоду не підписав тільки командуючий Білоруським військовим округом генерал-полковник А. Костенко.

Віктор ХОРОШКО.

● *Ташкент*

ЧИ БУДЕ РОСІЙСЬКА ПРИРІВНЕНА ДО ІНОЗЕМНОЇ?

Викладання російської та рідної мов в узбецьких школах досі відбувалося на рівних умовах, за винятком лише того, що викладачам російської мови доплачували 15 відсотків надбавки. Але нещодавно республіканська газета «Марьифат» («Освіта») виступила з пропозицією скасувати цю надбавку й надати російській мові статус іноземної, як у випадку з англійською, французькою чи арабською. А це означає, що кількість годин, відведених на вивчення «мови міжнаціонального спілкування», скоротиться рівно наполовину.

Зульфія РАСУЛІ.

НА ЛИХАЧІВ ЧЕКАЄ «ЛАТВІЯС ПОЛІЦІЯ»

Колишня державна автоінспекція припинила своє існування у Латвії. Її функції передано Департаменту безпеки руху Міністерства сполучення Латвійської Республіки та дорожній поліції. Проте основним завданням нової служби залишиться контроль за виконанням правил дорожнього руху на автотрасах. Таким чином у республіці однією поліцією стало більше. Місцеве населення вже втратило лік тим озброєним формуванням, що виростають на грунті сучасної демократії, як гриби після дощу. Щоправда, громадського порядку від постійно зростаючої кількості хлопців з автоматами на вулицях латвійських міст не побільшало.

Однак не всім латвійським поліцейським пощастить переодягнутися в нове обмундирування. Швейна промисловість не встигає за потребами стражів порядку. Керівництво МВС республіки повідомило, що принаймні до середини літа латвійські поліцейські ще матимуть досить строкатий вигляд. А що стосується новоспеченої дорожньої поліції, то для неї в Німеччині вже закуплено партію обмундирування колишньої армії НДР. Залишилося тільки нашити на лівий рукав емблему «Латвіяс поліція».

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

Зі світу — по факту

● **У Монголії зловмисники викопали чотирикілометрову траншею і витягли з неї магістральний кабель. Внаслідок цього країна залишилась на кілька годин без зв'язку із зовнішнім світом. Мета цієї акції — добути мідь, яка останнім часом користується великим попитом на світовому ринку.**

● **Французьких лікарів під час виклику до хворих відтепер буде супроводжувати поліцейський патруль. Такі заходи викликані розгулом злочинності у Франції, від якого найчастіше страждають лікарі. Користуючись дозволом поліції, деякі з них перетворюють свої кабінети в справжні фортеці: встановлюють автоматичну зброю, стріляючу впритул, закуповують газові балончики або пістолети.**

● **Однією з основних проблем Куби залишається забезпечення населення продуктами харчування. Все, крім цитрусових, продається по картках. Щоденне споживання хліба в країні досі залишається на рівні 80 грамів на людину, а продаж молока дітям та хворим зменшився з літра в день до трьох літрів на тиждень.**

● **Парламент Шрі-Ланки схвалив закон, який забороняє продаж дітей для усиновлення подружнім парам із західних країн. Рішення парламенту спрямоване проти існуючих «дитячих ферм», господарі яких за невеликі суми купують дітей у бідних батьків, а потім перепродують їх за кордон.**

● **На думку південнокорейських босів туризму, Корея ніколи не стане світовим центром туризму, доки в країні остаточно не буде покладено край обману та грубості водіїв таксі. Як підкреслила Корейська національна туристична корпорація, іноземці відразу втрачають настрій, як тільки зустрінуться з таксистами.**

● **У різних землях Німеччини «весняна стомленість», яка пов'язана з недостачею вітамінів у організмі та сонячного еліксиру в зимовий період, по-різному відчувається німцями. Найбадьорішими на весняному старті виявилися баварці. Цікаво, що жінки в порівнянні з чоловіками були більш втомленими. Про відчуття «свинцевого тягаря» у тілі заявили 36—40 відсотків представниць прекрасної статі, в той час як у чоловіків цей показник становив 22 відсотки.**

З життя спецслужб

А В РОЗВІДКУ ПІДЕМО РАЗОМ?

Угоду про основні принципи співробітництва розвідувальних органів країн СНД підписано в Алма-Аті керівниками відповідних відомств Вірменії, Білорусі, Казахстану, Киргизстану, Молдови, Російської Федерації, Туркменистану, Таджикистану, Узбекистану й України. Через складну оперативну обстановку не змогла взяти участь у роботі наради делегація Азербайджану. Його учасники також розглянули положення про Раду керівників розвідувальних служб країн СНД. Вона збирається не рідше одного разу на квартал для обговорення найважливіших питань співробітництва. Ряд документів, які обговорювалися на нараді, допоможуть скоординувати дії співробітників розвідки, зберегти форми партнерських взаємостосунків і не нашкодити один одному.

Після підписання угоди на питання кореспондента «Голосу України» відповів директор служби зовнішньої розвідки Російської Федерації Євген Примаков.

— Які основні принципи майбутнього співробітництва?

— Основний — це не працювати один проти одного. Сподіваємося на спільну діяльність у таких галузях і за такими напрямами, які відповідають загальній справі. Більше не розкриватиму. Збереження секретів — це теж один з принципів.

— На яких умовах співробітник держбезпеки однієї з країн зможе перебувати, припустимо, на території України чи Казахстану? Чи має він засвідчити свою повагу, якщо він там просто у гостях?

— У даному випадку в силу вступають права людини. Перебування у особистих справах у країнах співдружності не забороняється нікому. А робота на території чи з території суверенної держави може здійснюватися тільки за згодою тієї країни, на території якої знаходиться співробітник.

— Ми нині все ділимо... Чи обговорювалося на зустрічі питання про розподіл закордонних агентів, чи вони перебуватимуть під юрисдикцією Росії?

— Як їх ділити — таке питання, звичайно, не виникає. Треба буде всім разом працювати з сучасною оперативною інформацією.

Тетяна КОСТІНА.
Алма-Ата.

Вельмишановний Майстре!

В день Вашого 85-річчя маю честь від імені українського народу сердечно подякувати Вам за неоціненний вклад у розвиток української літератури та мистецтва, поширення нашої культури в світі. Знаменно, що в цьому році Ви прийняті до Спілки письменників України, удостоїлися міжнародної літературної премії імені Івана Франка. Ваш приїзд на Україну став видатною подією, помітно вплинув на духовне відродження.

Бажаю Вам міцного здоров'я, нев'янучої сили таланту для збагачення національної скарбниці, для добра і процвітання незалежної України.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

ПОВЕРНЕННЯ ЧЕРЕЗ ПІВСТОЛІ

Особистості

Українська культура всуціль всіяна великими дірами «розривів». Причому найчастіше силоміць виривали з її живого тіла, з її цілісного контексту найталановитіше, найвартісніше.

Так, на жаль, сталося і з творчістю Святослава Гординського — особистості надзвичайно обдарованої, справді енциклопедичної. Поет, художник, знавець мистецтва і літератур, блискучий перекладач. Автор мозаїки, якою викладений собор Святої Софії у Римі, — понад 600 квадратних метрів, автор більш як двадцяти грунтовних праць про «Слово о полку Ігоревім». Митець, визнаний усім цивілізованим світом, і по суті ізольований, відсторонений ідеологічними церберами від свого народу, від своєї Батьківщини.

Але струхлявіла і розвалилася більшовицька імперія. Й ім'я Святослава Гординського знову з'явилося на сторінках українських часописів, у Львові вийшов друком томик його вибраних поезій, проілюстрований репродукціями картин автора — «І переливи барв, і динамічність ліній...». Нині у видавництвах України заплановано видрукувати ще дві книги невідомого в нас автора — статті і дослідження з питань літератури й мистецтва.

Після довгої розлуки, майже через півстоліття, Святослав Гординський нарешті відвідав рідну землю, вперше побував у Києві. Його враження від побаченого й пережитого і лягли в основу цікавого есе «Поїздка в Україну», фрагмент з якого пропонуємо сьогодні нашим читачам.

Саме минулого літа, під час перебування поета й художника в Україні, і виник з ініціативи Львівської письменницької організації цікавий задум: створити Фундацію родини Гординських. Фундація планує зосередити у древньому галицькому місті мистецькі, літературні й наукові цінності, що пов'язані з родиною Гординських і розпорошені по світу, популяризувати її найвідоміших представників. І, очевидно, ця громадська організація буде проводити ... тимуть українську культуру в світі, зок...

Ці наміри добре сприйняті Св. Гордин... передати Львову великі цінності зі своє... зі своїх архівів. Зокрема, рукописи Б.-... Є. Маланюка, мистецькі твори О. Грище... Гординський належить до найбільших з... є автором фундаментальної праці «Украї... розписів храмів у Римі та Мюнхені. Ото... брати участь у реставрації українського і...

«Одного лиш боюсь: впадати в траф... поезії Св. Гординського «Автопортрет»... протягом десятиліть невсипущої творчо... коли не зраджував своїй мистецькій за... кував перед сильними світу сього, не пр... лічив душу бодай найменшим угодовство...

Такі митці, як Св. Гординський, власне... ську літературу, українське мистецтв... трафаретного омертвіння, від ідеоло... ковими метастазами роз'їдали живе ті... тури, відверто спаскуджували його.

І тому повертаючи до нашої хати, д... минущу творчість Майстра з далекого ... га, ми очищаємося від духовної скверн... рими надіями.

Ми починаємо відчувати себе не зро... великим народом, який також чогось ва... тому світі.

Володимир КРА...
оглядач «Голосу України» з...

АВТОПОРТРЕТ

Мабуть, не модний я. Що ж — я такий, як є.
Звичайно, не такий, щоб гостроту тематик
Міняти на легкий ліричний тріолет,
Проціджений немов чайок той ароматний.

Люблю я, признаюсь, чутливий, щирий вірш,
Та треба, — то впаду і в політичний нежит
І цензору тоді кров напсую незгірш
Від рідних мазунів, що шкварять марсельєзи.

Одного лиш боюсь: впадати в трафарет,
Аж надто в нас кому затуплювати пера!
Я хочу, щоб кохав однаково поет
І буревій доби, і квіти, й хмародера,
Та найважніше, щоб, зриваючись у лет,
Мав крихітку бодай фантазії Бодлера.

Святослав ГОРДИНСЬКИЙ.

К... ре... «Я... кр... ви... тур... «С... по... ди... ра... ко... ми... ди... пу... ра... за... кі... кі...

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА МИТ...

ВОЛОДИМИР ГОРДИНСЬКИЙ — доктор біохімії, віце-президент Фонду «Дітям Чорнобиля», створеного в США:

— У десять років мій брат захворів на менінгіт і три тижні лежав без пам'яті. Одного дня стало йому дуже зле. Покликали лікаря, але не того, що лікував Святослава. Лікар дав мамі ціанистий калій — страшну отруту, щоб брат не мучився. Мама вигнала з хати того лікаря. А за пару днів Святослав відкрив очі. Батько стояв біля ліжка і щось говорив до нього, але брат на слова не реагував. Тоді батько пише йому на папері: «Ти не чуєш?» А брат відповів: «То є факт, і ми до того не будемо більше вертатися».

Я набагато молодший за брата, і він, як кудись ішов, брав мене за руку, коли їхало авто чи якісь коні. І з того часу витворилися якісь такі дивні стосунки між нами. У нього — якась залежність від мене, а в мене — якась відповідальність за нього.

Хоч він і не потребував тої залежності, бо об'їхав цілий світ: і в Єгипті, і в Малій Азії, і в Палестині побував, і в кожній частині Європи. Запитайте його про ту чи іншу вулицю в Парижі, Римі або в Лондоні, і він вам точно скаже, як туди дістатися. То є дивовижно, але факт.

Якось у Парижі брат пішов подивитися виставку російського мистецтва. Приходить, а там виставлені полотна Грищенка. Тоді брат і питає його:

— Українець?

— Українець.

— А чому представляєте російське мистецтво?

— Бо українське не виставляється.

— А для чого нас двоє? — мовив на те Святослав. Так зав'язалася восени 1931 року Асоціація Незалежних Українських Митців. І це сталося в той час, коли в Києві товариство українських митців було закрито і все перейшло під московську руку. Так Асоціація почала репрезентувати українське мистецтво на Заході. Діставала перші нагороди в Америці, Бельгії, Франції... Там були такі митці, як Архипенко, Грищенко, Андрієнко, Ковжун... Сама наша мистецька «сметанка». Належав до Асоціації й Антонич, бо вона видавала журнал «Мистецтво». Причому на такому рівні, що подібного не мали ні поляки, ні євреї. Отож охоче друкувалися в тому журналі.

РОМАН ЛУБКІВСЬКИЙ — голова ради Львівської організації Спілки письменників України, народний депутат України:

— 1976 рік. Йдемо з колегою вулицею Нью-Йорка. І я з подивом побачив напис рідною мовою: «Український інститут Америки». Переводжу погляд на вітрину і натрапляю очима на книгу з чудовою репродукцією на обкладинці — то «Українська ікона» Святослава Гординського.

Я тягну свого колегу до дверей і чую від нього: «Ти можеш сюди зайти, але зроби так, щоб про це знало небагато людей».

Я, певна річ, оглянувся довкола, чи немає за мною агентури ЦРУ та інших шпигунів, напевно, скоріше літературних, і відчинив двері. Мені назустріч вийшла жіночка і приємним голосом запитала:

— Чого пан бажає?

Я сказав, що мене зацікавила книжка, виставлена у вітрині. Чи не можна її купити?

— Прошу, заходьте. Почекайте хвильку. Зараз я попрошу доктора Ревая — він тут є.

Поки ждав доктора, роздивився довкола. А у вестибюлі ціла колекція прапорів. І — о жах! — то синьо-жовті, то малинові, то з армії Махна... Звісно, з відповідною символікою.

Якась непевність охопила мене, але сюди вже йшов симпатичний пан Юліан Ревай. Він дуже просто і сердечно поцікавився:

— Чим можемо вам допомогти?

— Та ось книжка Гординського...

— А, що книжка. У нас часто буває сам автор, — спокійно мовив.

— Не може бути, — вихопилось у мене. — Та ми про нього нічого не чули ще з тридцятих років.

З'ясувалося, що зустрітися з автором — не проблема. Бо майстерня Святослава Гординського міститься в цьому приміщенні на горі, де митець часто буває. І доктор Ревай призначив мені час.

Через два дні я прийшов навантажений книжками про

Софію... красєн... стрів ... тах, ал... ловік. ... загово... «Проц... цікави...

Це ... сати ... щось ... но пот... вторю ... рік. А... чому ... вік пр... він не... Святос... повіда... цей д... кушів... наша ... подар... ди з ... поеми... кий» ... «Укра...

— Я д... зашиф... позна... нотик...

...ЕРНЕННЯ ЧЕРЕЗ ПІВСТОЛІТТЯ

...ура всуціль всіяна великими дірами «роз-...айчастіше силоміць виривали з її живого ... контексту найталановитіше, найвартісніше.

...алося і з творчістю Святослава Гординсь-...ті навдивовиж обдарованої, справді енци-... художник, знавець мистецтва і літератур, ...дач. Автор мозаїки, якою викладений со-... у Римі, — понад 600 квадратних метрів, ...вадцяти грунтовних праць про «Слово о ... Митець, визнаний усім цивілізованим сві-...ьований, відсторонений ідеологічними цер-...народу, від своєї Батьківщини.

...розвалилася більшовицька імперія. Й ім'я ...ського знову з'явилося на сторінках укра-... у Львові вийшов друком томик його ви-...ілюстрований репродукціями картин авто-...барв, і динамічність ліній...». Нині у видав-...плановано видрукувати ще дві книги неві-...ра — статті і дослідження з питань літе-...

...злуки, майже через півстоліття, Святослав ...ті відвідав рідну землю, вперше побував ...ження від побаченого й пережитого і ляг-...ого есе «Поїздка в Україну», фрагмент з ... сьогодні нашим читачам.

...літа, під час перебування поета й худож-...виник з ініціативи Львівської письменниць-...кавий задум: створити Фундацію родини ...дація планує зосередити у древньому га-...стецькі, літературні й наукові цінності, що ...ю Гординських і розпорошені по світу, по-...йвідоміших представників. І, очевидно, ця громадська організація буде проводити акції, які пропагуватимуть українську культуру в світі, зокрема її цілісність.

Ці наміри добре сприйняті Св. Гординським, який пообіцяв передати Львову великі цінності зі своєї приватної колекції, зі своїх архівів. Зокрема, рукописи Б.-І. Антонича, листи Є. Маланюка, мистецькі твори О. Грищенка. Окрім того, Св. Гординський належить до найбільших знавців іконопису. Він є автором фундаментальної праці «Українська ікона», а також розписів храмів у Римі та Мюнхені. Отож виявив бажання брати участь у реставрації українського іконопису.

«Одного лиш боюсь: впадати в трафарет»,— то рядок з поезії Св. Гординського «Автопортрет». І то свята правда: протягом десятиліть невсипущої творчої праці Майстер ніколи не зраджував своїй мистецькій заповіді. Як і не колінкував перед сильними світу сього, не пристосовувався, не калічив душу бодай найменшим угодовством з власною совістю.

Такі митці, як Св. Гординський, власне, і врятували українську літературу, українське мистецтв... ...чулих де... ...літь від трафаретного омертвіння, від ідеоло... ...го фаль... ...які раковими метастазами роз'їдали живе тіло української культури, відверто спаскуджували його.

І тому повертаючи до нашої хати, до наших душ непроминущу творчість Майстра з далекого американського берега, ми очищаємося від духовної скверни, причащаємося добрими надіями.

Ми починаємо відчувати себе не зросійщеними хохлами, а великим народом, який також чогось вартий у цьому розмаїтому світі.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ,
оглядач «Голосу України» з питань культури.

На знімках: автопортрет відомого Майстра «Я і безконечність» прикрашав сцену Будинку в...теля у Киє... де не... ...о відбув... літературно-мистецький вечір «Святослав Гординський повертається додому»; директор Інституту літератури АН України Микола Жулинський, брат митця Володимир Гординський і народний депутат України, голова ради Львівської організації Спілки письменників України Роман Лубківський (зліва направо) ...трілися на ...рі.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Святослав ГОРДИНСЬКИЙ

ПОЇЗДКА В УКРАЇНУ

Два дні після інституту я вибрався на такий захист дипломних робіт до Львівської школи прикладного мистецтва ім. Івана Труша. Офіційна назва тієї школи — «Художнє училище», що в мене автоматично викликало асоціації зі словами з подібним закінченням: чортище, кулачище, вовчище, чоботище тощо. Прізвище Труша приєднано цьому «училищу», назві, тісно зв'язаній з царськими часами, проти якої Труш, якщо би ще жив, напевно, протестував би. В залах і коридорах школи виставлені різні праці її студентів, які я розглянув після моєї доповіді з прозірками про мистецтво діаспори. На стінах школи досить численно показані теж проекти різних церковних устаткувань, що було характерне саме тут, де ще зовсім недавно були виклади марксизму й атеїзму. З професорами і студентами мав я цікаві дискусії щодо сучасного оформлення церковного інтер'єра, про те, чи, наприклад, іконостаси мають бути суцільною стіною, яка закриває святилище, чи навпаки, проглядною перегородою, за якою вірні можуть бачити всю церковну дію, так як це стає вже звичаєм у наших церквах у діаспорі. Були розмови про те, чи і наскільки наше церковне мистецтво має дотримуватися візантійських традицій і чи можна вносити в те мистецтво новаторські типи і форми.

Я з'ясував, що не треба плутати двох різних понять — мистецтва релігійного і сакрального. В першому випадку митець має право творити все, що запрагне щодо змісту і форми, але не повинен накидати тих своїх вільностей церкві, яка має свої освячені теми і форми. Неовізантійський стиль в українському малярстві дозволяє максимальну модернізацію форм і кольорів, але одночасно вимагає від митців дотримуватися притаманних тому мистецтву принципів: будувати композицію на базі гармонії форм і ритму ліній, змагати до можливої чистоти симфонічно зв'язаних барв і передусім зберігати принцип естетики, бо вірні не хочуть дивитися на святих з викривленими обличчями і фіолетними очима. А втім, говорив я, проблема модернізму в релігійному мистецтві не тільки наша, а й світова. Найкращий показник цього — це відділ Ватиканського музею нового релігійного мистецтва з просто компрометуючим показом творів, які пішли не шляхом релігійної традиції, а окультичних експериментів.

Цікаві запити були і про те, чи в нашій іконографії повинні бути якісь різниці щодо тематики і стилю для церков православних і католицьких. Я це заперечував, бо основою обох церков є та сама Євангелія. Різниці можуть бути щодо зображень якихось святих чи церковних достойників, наприклад, православні не будуть малювати св. Йосафата, а католики — св. Андрея Боголюбського. Я сам в українському католицькому соборі в Мюнхені намалював два стінописи з діячами двох митрополій, львівської і київської, вивівши в цій другій таких православних владик, як Петро Могила, Рафаїл Заборовський, Василь Липківський, і це нікого не дивувало. І в США, і в Канаді я оформив тим самим стилем й іконами кілька православних церков, а православні митці Іван Денисенко і Петро Холодний — церкви католицькі. В такому світово відомому католицькому центрі, як Люрд, іконостас в українській церкві виконав Холодний, а в люрдській латинській катедрі мозаїку Богоматері в каплиці при вході проектував теж православний Михайло Дмитренко.

...ПОРТРЕТА МИТЦЯ

... І це ста-...и в Києві...-...раїнських ...то і все ...вську ру-... почала ...країнське ...ці. Діста-...и в Аме-...ції... Там ...як Архи-... Андрієн-...а наша ...а». Нале-... Антонич, ... журнал ...ному на ...подібного ... ні євреї. ...алися в

...ВСЬКИЙ
...Львівської
... письмен-
...одний де-

...емо з ко-...ю-Йорка. ...ив напис ...раїнський інститут Америки». Переводжу погляд на вітрину і натрапляю очима на книгу з чудовою репродукцією на обкладинці — то «Українська ікона» Святослава Гординського.

Я тягну свого колегу до дверей і чую від нього: «Ти можеш сюди зайти, але зроби так, щоб про це знало небагато людей».

Я, певна річ, оглянувся довкола, чи немає за мною агентури ЦРУ та інших шпигунів, напевно, скоріше літературних, і відчинив двері. Мені назустріч вийшла жіночка і приємним голосом запитала:

— Чого пан бажає?

Я сказав, що мене зацікавила книжка, виставлена у вітрині. Чи не можна її купити?

— Прошу, заходьте. Почекайте хвильку. Зараз я попрошу доктора Ревая — він тут є.

Поки ждав доктора, роздивився довкола. А у вестибюлі ціла колекція прапорів. І — о жах! — то синьо-жовті, то малинові, то з армії Махна... Звісно, з відповідною символікою.

Якась непевність охопила мене, але сюди вже йшов симпатичний пан Юліан Ревай. Він дуже просто і сердечно поцікавився:

— Чим можемо вам допомогти?

— Та ось книжка Гординського...

— А, що книжка. У нас часто буває сам автор, — спокійно мовив.

— Не може бути, — вихопилось у мене. — Та ми про нього нічого не чули ще з тридцятих років.

З'ясувалося, що зустрітися з автором — не проблема. Бо майстерня Святослава Гординського міститься в цьому приміщенні на горі, де митець часто буває. І доктор Ревай призначив мені час.

Через два дні я прийшов навантажений книжками про Софію Київську та іншими краєзнавчими виданнями. Зустрів мене невисокий, в літах, але дуже динамічний чоловік. Я спробував до нього заговорити, а він мені каже: «Прошу мені писати, що вас цікавить».

Це мене насторожило. Писати тут, у Нью-Йорку? То щось недобре. Та й куди воно потрапить, бо надворі, повторюю, був сімдесят шостий рік. Але невдовзі я зрозумів, чому цей симпатичний чоловік просить мене писати — він не чує. Отож я писав, а Святослав Ярославович відповідав мені вголос. І так цей діалог ліг на кілька аркушів паперу. Закінчилася наша зустріч тим, що митець подарував мені свої переклади з поезій Франсуа Війона, поеми Рилєєва «Войнаровський» і, звичайно, книжку «Українська ікона».

Я для себе цю розмову зашифрував. Зробив деякі позначки в потаємному блокнотику. І тільки через чотирнадцять років у журналі «Жовтень» (тепер «Дзвін») зміг видрукувати статтю «Про калиновий міст над прірвою часу» та вірші Святослава Гординського. А невдовзі й організувати вечір, присвячений творчості нашого славетного земляка, у Львівському музеї етнографії.

Після цього, як мені здається, ми в Україні заново почали відкривати для себе Святослава Гординського.

С. Гординський у Львові.

Дружній шарж Володимира ПАТИКА.

Я... Валя — сам... в хаті — на... лад в осирот...

— Розбира... Бо я оте баб... город не пове...

Сусідки п... вони бабине ... їхнє?

— Беріть, ... Тоді сусід... — Руки н... її пам'ять. П... ти розпорядж...

— Ага, ап...
— Чим ро...
— А тим, ...

Літератур...

Євген ...

С... ГО...

ОПОВІДА...

Негарна у... не обличчя. ...сідок, обвела... з якої не ви... свічок.

— Жіноч... римо одна о... ви не бачите...

— Яке ж... ших статків ...

Що правда... лась, біля п... ліжко під сті... ців. І — ми... ний посуд, ... В'їдливо всм... крутила в ру...

— Що це?
— Рогачі. ... ставляти.

Валя взяла...
— Що це?
— Коцюба...
— А це?
— Лопата...

Валя вист... рогач, і лопа...

— Що ж ... роді? У мене... І магазин че... піч ставити ... ти.

— Звісно, ... жувалися з ... ді, в баби н... золота не на... батька твого... і на похорон...

— Та скі... лася Валя. ...

— Авжеж... неї одненьк... Баба Ксень...

— Таж у ... та в них там... том, зрозумі... ля, ставлячи... цюбу, і дере... граму, але ... не день і не...

— Гріх н...

— Не хо... ся... Що я ... по сусідству... хатою. І на...

— Хочеш...

— Прода... валиться.

— Наїжд... том, баба К... онука догля... шиною».

— Менше... жить душа.

Сусідки в... хреститься, ... сіни. Зітхну... ньою, йде н... рожі не бул...

ГОЛОС України

Я

пропагува-
ділісність.
й пообіцяв
ї колекції,
на, листи
н того, Св.
опису. Він
в», а також
бажання

о рядок з
правда:
айстер ні-
не колін-
вся, не ка-
ю совістю.

ли україн-
літь від
які ра-
ької куль-

уш непро-
кого бере-
мося доб-

хохлами, а
му розмаї-

ЬКИЙ,
льтури.

автопорт-
Майстра
ість» при-
Будинку
де не-
літера-
ий вечір
рдинський
додому»;
туту літе-
раїни Ми-
ий, брат
ир Гор-
дний де-
голова
ї органі-
исьменни-
ан Луб-
направо)
рі.

Николи
КОГО.

Святослав ГОРДИНСЬКИЙ

ПОЇЗДКА В УКРАЇНУ

Два дні після інституту я вибрався на такий захист дипломних робіт до Львівської школи прикладного мистецтва ім. Івана Труша. Офіційна назва тієї школи — «Художнє училище», що в мене автоматично викликало асоціації зі словами з подібним закінченням: чортище, кулачище, вовчище, чоботище тощо. Прізвище Труша приєднано цьому «училищу», назві, тісно зв'язаній з царськими часами, проти якої Труш, якщо би ще жив, напевно, протестував би. В залах і коридорах школи виставлені різні праці її студентів, які я розглянув після моєї доповіді з прозірками про мистецтво діаспори. На стінах школи досить численно показані теж проекти різних церковних устаткувань, що було характерне саме тут, де ще зовсім недавно були виклади марксизму й атеїзму. З професорами і студентами мав я цікаві дискусії щодо сучасного оформлення церковного інтер'єра, про те, чи, наприклад, іконостаси мають бути суцільною стіною, яка закриває святилище, чи навпаки, проглядною перегородою, за якою вірні можуть бачити всю церковну дію, так як це стає вже звичаєм у наших церквах у діаспорі. Були розмови про те, чи і наскільки наше церковне мистецтво має дотримуватися візантійських традицій і чи можна вносити в те мистецтво новаторські типи і форми.

Я з'ясував, що не треба плутати двох різних понять — мистецтва релігійного і сакрального. В першому випадку митець має право творити все, що запрагне щодо змісту і форми, але не повинен накидати тих своїх вільностей церкві, яка має свої освячені теми і форми. Невізантійський стиль в українському малярстві дозволяє максимальну модернізацію форм і кольорів, але одночасно вимагає від митців дотримуватися притаманних тому мистецтву принципів: будувати композицію на базі гармонії форм і ритму ліній, змагати до можливої чистоти симфонічно зв'язаних барв і передусім зберігати принцип естетики, бо вірні не хочуть дивитися на святих з викривленими обличчями і фіолетними очима. А втім, говорив я, проблема модернізму в релігійному мистецтві не тільки наша, а й світова. Найкращий показник цього — це відділ Ватиканського музею нового релігійного мистецтва з просто компрометуючим показом творів, які пішли не шляхом релігійної традиції, а окультичних експериментів.

Цікаві запити були і про те, чи в нашій іконографії повинні бути якісь різниці щодо тематики і стилю для церков православних і католицьких. Я це заперечував, бо основою обох церков є та сама Євангелія. Різниці можуть бути щодо зображень якихось святих чи церковних достойників, наприклад, православні не будуть малювати св. Йосафата, а католики — св. Андрея Боголюбського. Я сам в українському католицькому соборі в Мюнхені намалював два стінописи з діячами двох митрополій, львівської і київської, вивівши в цій другій таких православних владик, як Петро Могила, Рафаїл Заборовський, Василь Липківський, і це нікого не дивувало. І в США, і в Канаді я оформив тим самим стилем й іконами кілька православних церков, а православні митці Іван Денисенко і Петро Холодний — церкви католицькі. В такому світово відомому католицькому центрі, як Люрд, іконостас в українській церкві виконав Холодний, а в люрдській латинській катедрі мозаїку Богоматері в каплиці при вході проектував теж православний Михайло Дмитренко.

а іншими
нями. Зу-
ий, в лі-
ічний чо-
до нього
каже:
, що вас

кило. Пи-
орку? То
куди во-
дворі, по-
т шостий
зрозумів,
ний чоло-
исати
писав, а
вич від-
с. І так
ілька ар-
інчилася
о митець
перекла-
а Війона,
інаровсь-
книжку

розмову
в деякі
ому блок-
ез чотир-

С. Гординський у Львові.

Дружній шарж Володимира ПАТИКА.

надцять років у журналі «Жовтень» (тепер «Дзвін») зміг видрукувати статтю «Про калиновий міст над прірвою часу» та вірші Святослава Гординського. А невдовзі й організувати вечір, присвячений творчості нашого славетного земляка, у Львівському музеї етнографії.

Після цього, як мені здається, ми в Україні заново почали відкривати для себе Святослава Гординського.

Літературні першодруки

Євген ГУЦАЛО

СИЗИЙ ГОЛУБ

ОПОВІДАННЯ

ЯК БАБИ Ксеньки не стало, як під жалібну музику спровадили покійницю на той світ, з якого ніколи не повертаються, її онука руда Валя — саме їй баба заповідала хату і все в хаті — надумалася після поминок навести лад в осиротілому житлі. Сказала сусідкам:

— Розбирайте все, що на кого дивиться. Бо я оте бабине причандалля та лахміття в город не повезу.

Сусідки переглянулися між собою: як це вони бабине розбиратимуть, коли то чуже, не їхнє?

— Беріть, беріть, — підохочувала Валя.

Тоді сусідка Мотря Перчиха заплакала:

— Руки наші не торкнуться... Бабине все, її пам'ять. Покійниця все тобі залишила, щоб ти розпоряджалася.

— Ага, ага, — закивали головами інші.

— Чим розпоряджалася?

— А тим, що баба нажила.

Негарна усмішка скривила вродливе Валине обличчя. Вона здивовано поглянула на сусідок, обвела миттєвим поглядом сумну хату, з якої не вивітрився запах ладану і воскових свічок.

— Жіночки, — мовила, — ми ото говоримо одна одній — і не чуємо одна одну. Чи ви не бачите, яке в баби добро лишилося?

— Яке життя в баби — таке й добро, інших статків не надбала.

Що правда, то правда... Стара піч згорбилась, біля печі лежанка вичовгана, дерев'яне ліжко під стіною, скриня, ослони, кілька стільців. І — мисник, а на миснику такий глиняний посуд, якого й не побачиш тепер ніде. В'їдливо всміхаючись, Валя взяла рогач, покрутила в руках.

— Що це? — запитала.

— Рогачі... Горщики в піч ставити і виставляти.

Валя взяла в руки коцюбу.

— Що це?

— Коцюба... Жар відгортати.

— А це?

— Лопата, садити хліб у піч...

Валя виставила перед собою і коцюбу, і рогач, і лопату.

— Що ж я з цим добром робитиму в городі? У мене там газ, газова плита на кухні. І магазин через дорогу. Мені там горщики в піч ставити не треба, й жару нема відгортати.

— Звісно, в городі — не в селі,— згоджувалися з нею, — бо село — це село. Справді, в баби нема що взяти. Отака пам'ять... І золота не нажила, з болячок не вилазила, ото батька твого доглядала, в люди вивела, а він і на похорони не приїхав.

— Та скільки вам говорити! — розсердилася Валя. — Чи я вам не казала?

— Авжеж, казала, ми чули, та він же в неї одненький, інших родичів нема на світі. Баба Ксенька тільки про нього й згадувала.

— Таж у В'єтнамі батько з матір'ю, робота в них там така за контрактом. За контрактом, зрозуміли? — з притиском сказала Валя, ставлячи в куток біля печі і рогачі, і коцюбу, і дерев'яну лопату. — Я дала їм телеграму, але ж далеко як, це звідти добратися не день і не два. Ще приїдуть попрощатися.

— Гріх не приїхати...

— Не хочете розбирати бабине — дивіться... Що я вас попрошу, тітко Мотре. Ви тут по сусідству, зовсім близько, то наглядайте за хатою. І напитуйте покупців на хату.

— Хочеш продати?

— Продам, бо ви ж бачите, яка це хата, валиться.

— Наїжджала б з чоловіком весною та літом, баба Ксенька все казала: «Оце Валя-онука доглядатиме хату, в неї чоловік з машиною».

— Менше клопоту, як продам, бо не лежить душа.

Сусідки важко-понуро зводяться з-за столу, хрестяться, товпляться через вузькі двері в сіни. Зітхнувши, Мотря Перчиха рушає останньою, йде на своє подвір'я, бо в них і загорожі не було, жили з Ксенькою одним широким подвір'ям, посеред якого й криниця спільна, під дашком, з баддею на ланцюзі.

Сизий голуб сів на дашку криниці, а Мотрі Перчиці подумалося, що то душечка баби Ксеньки прилетіла додому, ніяк не попрощається з добре вжитим місцем, ніяк не відлетить у вирій.

«І мені вже пора, — снується в голові. — Зажилася на цьому світі, важко стало жити, ой важко. І сонце вже не те мені, й земля не та. Аби день до вечора. І дід ночами у снах являється, кличе до себе, заждався. Мабуть, голубом таки легше ширяти понад землею».

Й поглянула на голуба, що прилетів з криниці.

— То баба Ксенька...

Сіла подихати на лавчині під усохлою грушею, обнизаною жовтими грушками.

— І чого душа стомилася радуватись? Душа — як старець. І вироблена-вироблена. Душа просить пожаліти її, просить спочинку, а я мучу душу свою, все не відпускаю страдницю вічну.

Дивилась через широке, не перегороджене ворінами подвір'я, як руда Валя щось там виносила з сіней і викидала за хатою, між кропиву та лопухи. «Ага, — здогадалася Мотря Перчиха, — таж то вона бабине викидає, постіль, де баба довго лежала, бо занедужала, не зводилася. Там та постіль така, що на мерву стовклася та зогнила, справді треба викинути, дух важкий від неї, а ще як застоїться у замкненій хаті — не продихнеш. Ніякий покупець не витримає, всі повтікають... І де ж тих покупців напитувати? Хто купить? Ой, горе наше та біда наша».

Через якийсь час підходить Валя.

— Чуєте, Мотре, — каже, — ви й за городом наглядайте. А ми з чоловіком приїдемо й викопаємо, зберемо.

— Авжеж, авжеж...

— Ось вам замок і ключ від замка, замикайте хату, я вам довіряю.

— Добре, добре... дитино...

— Прощавайте, бабо, хай вам Бог здоров'я дасть!

— І тебе хай милує...

Попрощавшись, руда Валя сідає за ворітьми у свою машину (сама водить), і скоро машина зникає, наче й не було.

Сизий голуб знову прилетів на страпату чорну акацію, озвався тужливо — сумно, аж у Мотрі Перчихи сльози навернулися на очі. Важко звівшись, іде через подвір'я, чіпляє замок на сінях у баби Ксеньки, хоче замкнути ключем — і не годна. І не годна, бо ключ у руці як неживий, бо здається, що в хаті хтось є, що там — баба Ксенька, як же її замикати?

Як же її замикати у власному житлі?

Човгаючи неслухняними ногами, йде за хату. Що ж це повикидала в бур'яни руда Валя, онука? Еге ж, перемервлена постіль, дрантя-лахи, яке баба Ксенька доношувала, бо не хотіла обнов купувати, і за що б вона ті обнови купувала? А на смерть давно подбала, щоб на неї хтось не тратився.

А це що в кропиві лежить?

Мотря Перчиха нагинається й дістає з бур'яну вишитий рушник. Старе полотно пожовтіло, таж який візерунок славний! Це ще баби Ксеньки навіть не мати, а баба вишивала. Колись із цим рушником, ще молодою будучи, Ксенька до церкви ходила на Великдень, паски й крашанки виставляла на рушнику, а батюшка святив удосвіта біля церкви. Добре пам'ятається, удвох вони ходили.

А це що викинула онука?

Мотря Перчиха нахиляється — і в її руках сорочка-вишиванка. Теж стара, пожовтіла, як рушник, але ж візерунки які! Теж Ксеньчина баба вишивала, у цій вишиванці — спадок, пам'ять!

— Ксенька теж ходила до церкви на Великдень, і на Зелені свята зодягала, й на інші свята.

Мало не плачучи, тулячи до грудей рушник і вишиванку, Мотря Перчиха туман-туманом бреде через подвір'я.

Такий жаль бере її, такий жаль, а чому — й сама не відає.

Жаль їй усенького білого світу.

Сизий голуб тужливо озивається біля комина.

Дивиться Мотря Перчиха на відчинені сінешні двері — і їй здається, що звідти зараз вийде баба Ксенька і вони любо забалакають, як завжди балакали.

Й чому вона бариться, чому не виходить?

Сизий голуб озивається на хаті, зривається — і летить у надвечірню безвість, уже й не стало голуба...

Київ.

«Україна-Холдинг-Лізинг»

Отгружаем со склада линии по производству шлакоблоков и принимаем заказы на изготовление линий.

Производительность: до 500 шт/час, или 6—10 млн. условного кирпича в год.

Масса: 27000 кг.

Стоимость 1 млн. 500 тыс. рублей.

Наш адрес: 252071, г. Киев-71,
ул. Хоревая, 41,
фирма «Украина-Холдинг-Лизинг».
Тел. 416-15-21
416-13-95

ВНИМАНИЕ!

Новая информация!

Донецкая инвестиционная компания **«ДИКОМ»** публикует состав синдиката по размещению акций, зарегистрированных Министерством финансов Украины!

Вы намерены выгодно вложить деньги (рубли, купоны) в ценные бумаги перспективных компаний Украины и России («НИПЕК», «ДИКОМ» и др.)?

Звоните по этим телефонам:

Донецк	(0622)	55-78-83	
Киев	(044)	416-34-21	277-21-60
		513-20-54	441-96-13
		290-51-74	553-23-90
Львов	(0322)	72-25-68	
Харьков	(0572)	32-98-07	33-14-26
Тернополь	(03522)	5-44-26	
Николаев	(0510)	34-10-91	37-55-72
Запорожье	(0612)	95-49-28	
Луганск	(0642)	53-83-51	
Красный Луч	(06432)	3-04-34	
Северодонецк	(06452)	3-65-66	
Марганец	(05665)	4-19-96	
Мариуполь	(29)	35-72-04	
Торез	(2-54)	3-43-98	
Дебальцево	(2-49)	39-24	9-12
Сумы	(05422)	2-14-07	
Хмельницкий	(03822)	6-43-51	
Евпатория	(06569)	6-11-54	
Днепропетровск	(0562)	47-07-26	

ВДОЭМЗ

изготовит и поставит по договорным ценам

специальные коррозионностойкие,
герметические электровентиляторы:
— центробежные № 3, 4, 5, 6,
производительностью от 500 до 9000 кбм/час,
мощностью от 0,5 до 4,5 кВт;
— осевой № 6,
производительностью 16000 кбм/час,
мощность 10,5 кВт,

Бетоноформователь ХПО/9 по зарубежному образцу предназначенный для придания тестовым заготовкам формы батона по ТУ 18-7-9-85 и укладки их в лотки,
производительность 1000 шт/час
мощность 2,21 кВт.

Заказывать: 3222570, г. Верхнеднепровск, Днепропетровская обл., ул. Гагарина, 23.

Контактные телефоны: (05618) 3-12-58, 3-23-31,

Телетайп 349073 Лада.

Звенигородське середнє професійно-технічне училище № 16 по підготовці спеціалістів з виготовлення молочних продуктів харчування проводить набір із спеціальностей: майстер молочного виробництва — на базі середньої освіти (строк навчання — 2 роки); апаратник пастеризації та охолодження молока — на базі 9 класів (строк навчання — 2 роки).

Учні забезпечуються гуртожитком, перебувають на повному державному утриманні, одержують стипендію, 100 відсотків заробітку під час проходження виробничої практики.

Із вступниками проводиться співбесіда.

Перевагу при зарахуванні до профтехучилища мають особи, направлені підприємствами по переробці молока, колгоспами, кооперативами, фермерськими господарствами.

Для вступу необхідно подати такі документи: заяву на ім'я директора, документ про освіту в оригіналі, медичну довідку (ф. 086), 6 фотокарток розміром 3×4 см. Паспорт (свідоцтво про народження) пред'являється особисто.

ЮНАКИ І ДІВЧАТА!

Оволодівши однією з професій, ви будете висококваліфікованими майстрами по виготовленню сиру, масла, морозива та інших молочних продуктів харчування на молочних заводах, незамінними спеціалістами (лаборантами, апаратниками по первинній переробці молока) в колгоспах, кооперативах, фермерських приватних господарствах.

Майстер по виготовленню молочних продуктів потрібен у кожній сім'ї.

КЕРІВНИКИ ПІДПРИЄМСТВ, КОЛГОСПІВ, ФЕРМЕРИ!

Направляйте молодь для навчання. Кваліфіковані спеціалісти — запорука вашого майбутнього успіху в нинішніх ринкових умовах.

Адреса училища: 258610, Черкаська область, м. Звенигородка, вул. Кірова, 38.

Телефони: 5-27-98, 5-27-78, 5-26-54, 5-26-47.

Для специалистов по вычислительной технике и радиоэлектронике МНПП «ИЛЭТ» с III квартала 1992 года предлагает:

Универсальный процессорный эмулятор

для 8-, 16-разрядных микропроцессоров и однокристальных микро-ЭВМ. Память эмуляции-128К, сегмент памяти—4К, объем трассы — 1,5 Кх40 бит

Анализатор временных диаграмм

Частота опроса: от внутреннего генератора — 100 кГц, 10 МГц, от внешнего источника — до 20 МГц; отображает на экране дисплея состояние 16 логических сигналов в 1024 точках.

Заказы на изготовление и поставку принимаются по адресу: 252207, Киев, пр. Академика Глушкова, 40, корпус 10, МНПП «ИЛЭТ», тел., факс (044) 265-54-30.

ПОСТАВКА СТРОЙМАТЕРИАЛОВ

Широкого ассортимента по государственным ценам.

Контактный тел. 220-52-49
220-77-64
Факс 225-60-67.

ОБЪЕДИНЕНИЕ «КИЕВГОРСТРОЙМАТЕРИАЛЫ».

Фирма по низким ценам предлагает:

1. *Секции изгороди*
2. *Сетка металлическая*
3. *Фильтры для скважин из нержавеющей стали*
4. *Сварочные электроды*
5. *Ворота, калитки*
6. *Решетки на окна по эскизам заказчика*
7. *Мебель для дач, прихожих.*

Тел. 223-06-47,
227-12-98.

АДРЕС: КИЕВ, ул. Железнодорожное шоссе. 10 (ст. метро «Дзержинская).

МП «ТЕХНОТЕРН»

Організація реалізує шпон дубовий та буковий за договірною ціною.

ТЕЛ. У ТЕРНОПОЛІ:
(03522) 2-35-63
5-27-84
Факс (03522) 2-35-63

У Вас сломался «Мерседес»!

Наша фирма Вам поможет!

Техобслуживание и ремонт бывших в употреблении автомобилей «Мерседес» выполняются по адресу:

252156, г. Киев,
ул. Шолома Алейхема, 22.

Прием предварительных заявок на ремонт с запасными частями производится по телефону: (044) 513-14-40.

«Коммерческий банк научно-технического прогресса **«Дніпро»** доводит до сведения подписчиков акций банка, что в рекламе банка об акционировании (газета «Голос Украины» № 51 от 20.03.92 г.) дана информация о порядке оплаты акций за счет средств, начисленных в порядке компенсации денежных вкладов в связи с повышением цен от 01.04.91 г. Банк не принимает оплату акций по этим начислениям с 01.04.92 г. в связи с тем, что указанные вклады на Украине «заморожены» до 1 июля 1994 г.

Подписка на акции продолжается.

Контактный телефон: **(0562) 41-65-71».**

МП «КОМПАС», Українська комерційна школа, Республіканський будинок науково-технічних знань.

ШАНОВНІ ПАНОВЕ!

Вас цікавлять питання приватизації, акціонування, оренди, діяльності аукціонів, бірж, банківської системи, торгових домів? Запрошуємо на цільовий семінар «Приватизація і розвиток ринкової інфраструктури», який відбудеться **23—25 квітня** 1992 року. Учасники семінару забезпечуються пакетами нормативних документів.

Контактні телефони: 224-85-53; 224-25-12.

ПРО БІБЛІОТЕКУ ЯРОСЛАВА, Й НЕ ТІЛЬКИ

Першоквітневе відлуння

(МАЙЖЕ ОФІЦІЙНЕ СПРОСТУВАННЯ)

Відверто кажучи, «Курінь» не сподівався, що матеріали, вміщені у номері, присвяченому Першому квітня, матимуть такий резонанс.

Найбільшу кількість відгуків викликала замітка «Будьмо!», де йшлося про новий сорт горілки «Рубльовка», що нібито вироблятиметься замість колишніх «Русской» та «Московской». Воно й зрозуміло: як то кажуть, у кого що болить. А як свідчать дзвінки, перебої з постачанням «оковитої» усерйоз непокоять багатьох. І не лише споживачів. Зверталися й ділові люди: де, мовляв, можна закупити оптову партію нової горілки, що, на їхню думку, користуватиметься шаленим попитом. Що ж, а може, й виробничникам над цим варто замислитися?

Чимало відгуків одержали ми й на матеріал «Увага! Тираж!», де говорилося, що Київський метрополітен нібито розіграв серед власників талонів на проїзд у метро цінні призи — автомобілі, мотоцикли і т. д. Відгукнулися й ті, у кого номер абонементного талона збігся з надрукованим у газеті «виграшним». А один чорнявий молодик у кепці навіть прибув до редакції і тицяв усім талон, на номер якого, згідно з «таблицею першоквітневих виграшів» припав автомобіль «Опель-рекорд». Цікаво, що сам гість, як він зізнався, на метро ніколи не їздив, бо звик користуватися таксі, однак звідки у нього з'явився талон на метро з «виграшем», пояснити відмовився.

Траплялися й бажаючі відвідати магазин, де торгує за валюту екзотичний кіт, чи взяти участь у першотравневій підпільній маївці, під час якої обіцяли наливати за «застійними» цінами.

Чесно кажучи, публікуючи першоквітневі розіграші, ми не чекали такої зливи відгуків. Бо вважали, що після майже століття суцільної брехні й обману люди вже давно анічогісінько не йметь на віру. І справді приємно було переконатися, що, на щастя, це не так.

Окремо хочеться спинитися на замітці про те, ніби застійні партбоси переписували «мудрі думки» для своїх промов з давніх фоліантів книжкового зібрання київського князя Ярослава, яке нібито знайшли у підвалах колишнього ЦК. Нас, відверто кажучи, вкрай засмутило, що ті, хто дзвонив до редакції, не звернули уваги на число газети, назву сторінки, її «першоквітневе» оформлення, на відверто псевдосенсаційний пародійний стиль самого матеріалу. Справді ж бо, можна зрозуміти щире бажання численних дослідників, щоб це унікальне зібрання нарешті було знайдено. Ми теж були б щиро раді, якби після багаторічних пошуків було б повернуто нашій багатостраждальній культурі цей духовний скарб, але, на жаль...

Та коли нам один з тих, хто дзвонив, кинув обурливе: «Та хіба над таким можна жартувати?», тут ми категорично не погодилися. Бо то був не жарт. То був розіграш. А, як відомо, розіграш від жарту саме тим і відрізняється, що має виглядати цілком серйозно й достовірно. Щоб нічим не виділятися серед численних псевдосенсацій та інсинуацій, які останнім часом геть заполонили шпальти наших газет. На жаль, не тільки Першого квітня.

Худрада «Куреня».

Жарт номера

Нова варіація старого вислову: Європа нас помирить.

Відділ висловів «Куреня».
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Халамидники

ПРО КРАЩЕ ЖИТТЯ...

Філософів таких
Немало —
Повчати нас;
Трудящих:
— Якби ви...
Краще працювали,
То ми б —
Жили ще краще!..

БЕЗПАРТІЙНИЙ

— Чим більше партій,—
Тим більше варт я!..

ЕКОНОМНИЙ...

(Габровський жарт)

— Економія —
Це благо
Для всього народу,
А тому
Я теж почав
Економить воду!..
Як роблю це?..
Вам цікавість
Вдовольнити мушу:
Я з сусідкою...
Купаюсь —
Ув одному душі...

РОБОЧИЙ СЕКРЕТ...

(Закарпатський діалог)

— Зізнавайся,
Муже файний,
Зараз же мені:
Звідки це...
Марічка знає,
Що хропеш у сні!?
— Нащо, жінко,
Чзарні ноти?..
Пам'ятати слід:
Я ж із нею...
На роботі...
По столу — сусід!..

Володимир ЗЛЕНКО.

Всьо чотко

ОДИН ДЕНЬ ДЕНИСА ІВАНОВИЧА

Ще звечора Денис Іванович поклав собі, які нагальні справи вирішить наступного дня.

Встав о п'ятій годині, взяв бідончик і пішов зайняти чергу за молоком, що продавали на розлив. Його привезли о сьомій годині і розпочали продаж. За два покупці молоко закінчилося і довелося повертатися ні з чим.

О восьмій відчинився плодоовочевий магазин, і Денис Іванович одним з перших придбав три кілограми розфасованої картоплі. За ціною, яка в сорок три рази перевищувала ту, що була ще донедавна. Коли дружина почала готувати з неї сніданок, виявилося, що половина картоплі була гнила та чорна всередині.

О десятій годині Денис Іванович зі своєю хронічною хворобою був уже в поліклініці. Висидів дві години в черзі, поки прийняв його лікар, і, зміpявши кров'яний тиск, виписав рецепти. З ними Денис Іванович обійшов чотири аптеки, але в жодній з них ліків не знайшов.

Повертаючись додому, зайшов купити хліба, бо за сніданком з'їли останній окраєць. Полиці в магазині були порожні. Обідав без хліба. Було це о чотирнадцятій.

О п'ятнадцятій годині Денис Іванович наскладав у рюкзак порожніх пляшок з-під мінеральної води і поніс до приймального пункту. Півтори години стояв під дверима на північно-західному вітрі силою 9—14 метрів за секунду (за даними синоптиків). Не вистачило тари, і прийом пляшок припинився.

Повертаючись зі своїм вантажем додому, не помітив, звідки вискочив жвавий юнак, зірвав з його голови ще цілком пристойну, придбану в застійний період, шапку і миттєво зник за рогом будинку.

Уже сутеніло, коли Денис Іванович спустився зі своєї квартири вниз до абонентних скриньок за газетами, які тепер через нестачу бензину завозилися до поштового відділення один раз наприкінці дня. Скринька була порожня. Цього дня газети не вийшли — не було паперу.

Піднятися на свій одинадцятий поверх ліфтом не вдалося. Він зупинився, і ніяке натискування на кнопку і грюкання у двері не допомагали. Втішившись, що це сталося не тоді, коли пер на собі вантаж із пляшок, махнув рукою і почалапав пішки.

Задихаючись і витираючи з лоба холодний піт, дістався квартири і ввімкнув телевізор. Сів, щоб трохи відсапатися.

Передавали концерт. Вокально-інструментальний гурт у супроводі хору хлопчиків натхненно співав: «Боже, Україну збережи. Господи, помилуй нас!»

Феодосій ЛУЗАН.

Мал. Олега СМАЛЯ.

Книжковий кіоск «Куреня»

АНЖЕЛІКА НА ФЕРМІ

Не знати, як у Франції, а у нас Анжеліка ходить у фаворитках. Для багатьох і багатьох читачів, а особливо читачок,— перша любов. Для них вона дорожча й бажаніша за французькі парфуми. Щоправда, для багатьох задорога й недоступна. До ста сорока «дерев'яних» коштує. Це однотомна Анжеліка, а в наборі з кількох томів більше як на тисячу тягне. І віддають. За «Біблію», «Кобзаря» чи там «Історію України» таких грошей пожалкують. Кому воно потрібно — віддай такі великі гроші, а потім ще й голову й душу труди. Краще вже «Анжеліку» похапцем, розважаючись, проковтнути. Воно ж таке красиве чтиво і йде без переживування, лише ковтай і примовляй: «Ах, яке добре».

І що то за феномен такий, ця Анжеліка? В чому секрет її привабливості? «Ах, ви знаєте, тут показано таку розкріпачену, вільну жінку, не зв'язану нашим клятим побутом», — зізналася одна дамочка. Ще б пак, мені б ваші клопоти, мадам Анжеліка, та ваші апартаменти і туалети. Догадуємось, чого прагне душа нашої бідної, замотаної жінки, яку на старість звуть ветераном праці. Вона хоче вільного, забезпеченого, сексуального життя. А як і за що його купити? За купони? А так хоч почитаєш про Анжеліку і помрієш про чуже, десь добре надумане, розкішне. Аякже, вічно хочеться чогось незнайомого, незвіданого. Уявляєте собі, як бідні французи, котрі не знають приваб розвинутої базарної економіки, хотіли б щось прочитати про наше життя. В мене вже й ідея є напоготові: написати б якому-небудь з плодовитих письменників серію романів під назвою «Життя Палажки, передової доярки». Перший роман назвати «Палажка — маркіза бичків» чи «Палажка в гною» (замість «Анжеліка в гніві»). І відразу зробити екранізацію, поки ще є колгоспні ферми. Далі може бути роман «Палажка і «король» торгової бази». Король дуже щедрий полюбовник і одаровує свою Палазю кирзовими чобітьми, куфайками та гумівцями. А щоб не було підозри, завозить для всіх доярок Палажчиної ферми панталони й білі тапочки. Третя книжка продовжує розповідати про любовні походеньки Палажки і називається «Палажка і бухгалтер Султан». Кульмінацією твору є момент, коли щедрий коханець дарує доярці бюстгальтер шостого розміру на 8 Березня. Цікаво, що Палазя не годна ніяк запам'ятати це слово, але хвалиться подружкам: "Петро Гаврилович подарували мені бугалтер».

Наступний твір називається «Палажка і секс, або Нічний метелик». Тут Палажка не витримує принад фермерського життя і подається до міста займатися давньою професією жінок, за яку не дають пенсію, але за ніч платять більше, ніж в колгоспі за рік високих надоїв.

Серію романів про Анж... Палажку можна писати до безкраю та з успіхом продавати за кордон для обивателів-любителів дешевого (за змістом) чтива.

Обиватель — він всюди обиватель.

Василь БАБІЙ.
Івано-Франківська область.

Фемінізми

Розумна жінка розуміє все, красива — тільки те, що їй потрібно.

Якщо хочете подарувати жінці кілька приємних хвилин, одружіться з нею.

Лише дуже мужні жінки продовжують залишатися слабкими.

Можна покохати з першого погляду, тим більше, якщо це погляд у темряві.

Коли посуд б'ється, а голова чоловіка залишається цілою — це щастя.

Від жінки є тільки один порятунок — інша жінка.

Олександр ПЕРЛЮК.

КОМАНДИРАМ ЗАКОН НЕ ПИСАНИЙ?

Під час патрулювання Севастопольської бухти 11 лютого інспектори Мінприроди виявили в районі стоянки крейсера «Москва», що належить Чорноморському флоту, значне забруднення акваторії мазутом.

Того ж дня вони повідомили про це військову інспекцію охорони природного середовища, запропонували негайно почати спільне розслідування. Та командування крейсера не дозволило представникові державної екологічної служби України провести на кораблі необхідну перевірку.

Міністр Ю. Щербак надіслав командуючому Чорноморським флотом І. Касатонову телеграму з вимогою припинити забруднення і допустити інспектора Мінприроди для розслідування. Однак відповіді не надійшло. Згодом було надіслано ще одну телеграму. Лише тоді міністерство одержало повідомлення від командування про те, що на флоті проведено розслідування. Причетність до цього факту крейсера «Москва» не підтвердилася. Конкретних винуватців встановити не вдалося. Очистку акваторії, забрудненої нафтопродуктами, провели флотські нафтосміттєзбиральники...

У державних природоохоронних служб немає сумнівів, хто був винуватцем інциденту. Однак за нашими внутрішніми та й міжнародними правилами, щоб безпомилково довести, хто саме винуватець забруднення, потрібно обстежити й відповідні системи корабля. Але це не було дозволено командуванням. Причина? Посилання, як то кажуть, на режимні правила.

Цей інцидент — не поодинокий випадок, а, скоріше, постійно діюча система.

Ось і 24 лютого командування Чорноморського флоту не дало згоди на присутність представника Мінприроди на засіданні військової ради, де розглядалося питання про заходи щодо зниження забруднення природного середовища.

Екологія

Втім, екологічний стан бухт значною мірою на совісті саме Чорноморського флоту. І стан цей загрозливий. Вода в бухтах належить до категорії «забруднена». Вміст шкідливих речовин, зокрема нафтопродуктів, значно — подекуди в десятки, а то й сотні разів — перевищує гранично допустимі величини. Колись прозора, живлюща морська вода смердить гнилизною, з'явилися тут і синьо-зелені водорості. Не дивно, бо тільки з військових об'єктів в акваторію щодня потрапляє близько восьми тисяч кубометрів забруднених стоків.

Є в севастопольському регіоні три категорії військових об'єктів-забруднювачів [illegible], що розташовані на узбережжі військових бухт, база пального в [illegible] власне кораблі Чорноморського флоту.

Почнемо з берегових об'єктів. Ось скорочений зміст припису, що його заступник начальника інспекції Л. Барабаш надіслала командуючому Чорноморським флотом І. Касатонову: «Усі господарсько-побутові стоки скидаються на рельєф місцевості біля урізу берега з високою концентрацією забруднюючих речовин. На території військової частини всі відходи життєдіяльності скидають на берег, який перетворений в несанкціоноване звалище. Сама територія забруднена нафтопродуктами. Зливова каналізація частини не функціонує, через що руйнуються береги і забруднюється водоохоронна зона і Чорне море».

Керуючись Законом «Про охорону навколишнього природного середовища», держінспекція поставила вимогу в стислі строки усунути ці неподобства. Чи є впевненість, що розпорядження будуть виконані? Адже за короткий час частинам Чорноморського флоту таких приписів і розпоряджень видали чимало. Але за останні дванадцять років не закрито жодне джерело забруднення севастопольської бухти. Хоча, згідно із складеними колись планами капітального будівництва на флоті, вони мали бути закриті ще до 1985 року. Проте строки переносили. В існуючих же нині планах будівництва флоту джерела забруднення передбачено закрити тільки після 2005 року.

Таки не поспішає командування Чорноморського флоту вжити радикальних заходів, щоб вирішити проблеми бухти. Навпаки — проробляється питання про перетворення цієї бухти в перевалочну базу торгівлі нафтою із закордоном. Крім того, готують пропозиції про будівництво бази такого ж призначення на озері Донузлав. Усе це призведе до подальшого погіршення екологічної ситуації в місті Севастополі та в Криму.

Не дуже віриться, але досі всі господарсько-побутові, отже, й фекальні стоки флотських кораблів скидають в акваторію бухти без будь-якої очистки. Жодної їх тонни не переробляють як це годиться робити. А держава витратила чималі кошти, щоб обладнати частину кораблів системами накопичення господарсько-фекальних стоків.

Тепер про те, що стало приводом для розмови, — про баластні стоки кораблів, що містять залишки нафтопродуктів. За встановленим в усьому світі порядком їх слід також здавати на спеціальні судна-збирачі, а потім на переробку. Але знову ж у могутнього Чорноморського флоту недостатньо пристосованих збирачів. До того ж з 1989 року все ще ремонтують і реконструюють розташовані в Інкермані нафтоочисні споруди, які ці води переробляють.

Отже, проблема забруднення Севастопольської бухти надзвичайно серйозна. Для успішного її вирішення обов'язкова безперешкодна й оперативна участь державної екологічної служби України.

Анатолій АНДРІЄНКО,
головний спеціаліст управління екологічної інформації і зв'язку з громадськістю Мінприроди України.

Спорт

ПЕРЕДОЛІМПІЙСЬКИЙ СКАНДАЛ

Суть його полягає в тому, що капітан національної збірної з баскетболу Ігор Миглинієкс та один з провідних гравців команди Гундарс Ветра відмовилися представляти Латвію на Олімпійських іграх 1992 року. Вони гратимуть за збірну СНД.

Баскетбол — один з небагатьох олімпійських видів спорту, в якому латиші могли б розраховувати якщо не на медалі, то принаймні на місце в десятці найсильніших. Тому для багатьох уболівальників ця новина була громом серед ясного неба.

Втім, сам І. Миглинієкс розцінює перспективу своєї колишньої команди досить скептично. В одному з інтерв'ю він заявив, що у збірної Латвії шансів потрапити до фінального турніру в Барселоні майже немає. Мовляв, баскетболістам країни не вистачає досвіду турнірів такого рівня. Миглинієксу не подобається і ставлення багатьох гравців до тренувань. «Складається враження, що головне для нас — вийти зі своїм прапором, а не представити свою країну на баскетбольному майданчику на максимально високому рівні, — казав він. — Я розумію, що, йдучи до збірної СНД, ми з Гундарсом програємо як латиші, але виграємо як професіонали».

Однак, судячи з усього, не лише професійні міркування змусили І. Миглинієкса прийняти таке рішення. Він ремствує, що в Латвії на його долю випало чимало труднощів: «Ми з Ольгою (дружиною — О. Ч.) і дитиною живемо в однокімнатній квартирі. Коли на минулих Олімпійських іграх я став чемпіоном, у Ризі мене зустрічали лише вісім чоловік. Моєму товаришеві по команді Тііту Соку в Естонії збудували дім, а я нині змушений купувати квартиру в росіян, що мешкають тут не більше семи років».

Латвійська преса розцінює демарш Гундарса Ветра та Ігоря Миглинієкса майже однаково. «Чи не схожий такий крок баскетболістів на діяльність, спрямовану проти нашого баскетболу, проти інтересів Латвії, проти свого народу?» — з таким риторичним запитанням звернулася до Миглинієкса газета «Дієна». У передовій статті «Країну не міняють, як сорочку» перепало й президентові Федерації баскетболу Латвії Улдісу Гравітісу, який, в цілому засуджуючи рішення двох провідних гравців збірної, насмілився нагадати про демократичні принципи суспільства: «У нас за переконання не судять».

Гадаю, до суду все ж таки не дійде, але якщо це раптом станеться, то на лаві підсудних опиниться не лише І. Миглинієкс та Г. Ветра, а й їхні товариші по збірній знаменитий Валдіс Валтерс, Раймонд Миглинієкс та Гирт Вілкс.

До старту Олімпійських ігор у Барселоні ще є час, і хто може поручитися, що список «запроданців» обмежиться лише цими іменами?

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

Волейбол

ТЕПЕР — СПРАВИ ЄВРОПЕЙСЬКІ

Як уже повідомлялося, першими чемпіонами суверенної України з волейболу серед чоловічих клубів стали спортсмени донецького «Шахтаря». На другому місці — харківський «Локомотив», на третьому — луганське «Динамо».

«Шахтар» виграв усі матчі чемпіонату, поступившись лише в одній партії (!). Це — своєрідний рекорд.

Зовсім недавно на своєму майданчику донеччани стали першими і останніми чемпіонами СНД. Улітку минулого року збірна України, сформована на базі «Шахтаря», здобула золоті медалі Спартакіади народів уже не існуючого СРСР. І от до команди прийшла така щедра та врожайна весна.

Велика заслуга в цьому наставника колективу Анатолія Проскуровського, який створив боєздатний ансамбль. Тон у ньому задають кандидати до олімпійської збірної СНД Олександр Шадкін, Сергій Черняга, Юрій Коров'янський. Донецькі волейболісти завоювали право в жовтні представляти Україну в розіграші Кубка європейських чемпіонів.

Ігор БРУЙ,
кореспондент Укрінформу.
Донецьк.

На знімку: чемпіон України — донецький «Шахтар».
Фото автора.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61, 441-89-46
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 389.079.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311067.

1 2 3 4 5 6 7 8 9